Ազգ

Azg armenian daily

30 ՅՈՒԼԻՍ 1994, ՇԱԲԱԹ # 144 (647)

SABCO OVERSEAS TRADING LTD.

LIMASSOL CENTRE, BLOCK B, SUITE 307, P. O. BOX 6543, TEL +357-5-370962, FAX. +357-5-370945

OUR BANKERS: B. E. M. O. BANK, LIMASSOL, CYPRUS: FEDERAL BANK OF THE MIDDLE EAST, LIMASSOL, CYPRUS: BANK OF CYPRUS, LIMASSOL, CYPRUS: HELLENIC BANK, LIMASSOL, CYPRUS

Հայաստանի եւ ԱՊՀ երկրների համար Կիպրոսի եւ Ռոտերդամի պահեստներից

ՇԱՔԱՐ, ԱԼՅՈՒՐ, ԽՈՒՋԱ, ԿԱՐԱԳ

ուղիղ հասցեատիրոջը՝ ծովով եւ ինքնաթիռով

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

Նոր համաձայնագրում ոչ մի նորություն չկա

Յուլիսի 27-ին Հայաստանի, Ադրբեջանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի ռազմական ղեկավարների միջեւ ձեռք բերված համաձայնությունը փաստորէն առկա հրադադարի իրավաբանական ձեւակերպումն էր, ու թէեւ ադրբեջանական աղբյուրների համաձայն հրադադարի ժամկետը երկարաձգվել է եւս 90 օրով, այնուհանդերձ դա որեւէ կերպ չի մոտեցնում խաղաղական համընդհանուր համաձայնագրի ստորագրման պահը: Խնդիրն այն է, որ ստորագրված համաձայնագիրը կարելի է համարել ընդամենը «փաստաթուղթ մտադրությունների վերաբերյալ», որը ստորագրողներին ոչ մի դեպքում որեւէ ձեւով չի պարտավորեցնում: Իսկ ադրբեջանական կողմի այն դիրքորոշումը, թե խաղաղարար ուժերի մուտքը հակամարտության գոտի հնարավոր է միայն Լաչինի եւ Շուշի քաղաքներից հայկական զորքերի հեռացումից հետո (կարծես թե գրավյալ մյուս շրջանների հարցն արդեն լուծված է), վկայում է, որ ընդհանուր համաձայնագրի մասին խոսելը դեռ վաղ է: Հետաքրքիր է նաեւ Ադրբեջանի պետխորհրդական Վաֆա Գուլուզադեի այն հայտարարությունը, թե հնարավոր է, որ տարանջատիչ ուժերն ընդհանրապես չմտնեն շրջան, եւ խոսքն առայժմ միայն ԵԱՀԽ եւ Ռուսաստանի միջազգային դիտորդների մասին է: Մինչդեռ հայկական կողմը բազմիցս այն տեսակետն է հայտնել, թե վերջնական խաղաղությունն առանց տարանջատիչ ուժերի գործնականում անհնար է: Ինչեւէ: Ստորագրված համաձայնագրի հիմնական առավելությունն այն է, որ փաստաթղթում եղած տարաձայնությունները հարթվել են կողմերի միջեւ ուղղակի բանակցությունների ընթացքում: Սակայն եթե հաշվի առնենք, որ սկզբունքային խնդիրներում հիմնական տարաձայնությունները մնում են, ապա պէտք է ենթադրել, որ փաստաթղթի նման «հեշտ» ստորագրումը վկայում է ընդամենը համաձայնագրի ոչ մեծ կարեւորության մասին:

Ամենակարեւորը թերեւս այն է, որ հետագա բանակցությունները կընթանան խաղաղ պայմաններում՝ արդեն իսկ իրավաբանորեն ձեւակերպված հրադադարի առկայությամբ: Իսկ հիմնական խոչընդոտն առաջվա պես մնում է ռուսական խաղաղարար ուժերի մուտքը, որի վերաբերյալ իր համաձայնությունը տալու համար ադրբեջանական կողմի առաջ քաշած նախապայմանները ոչ մի կերպ չեն կարող ընդունելի լինել Ղարաբաղի համար: Պակաս խոչընդոտ չէ նաեւ երաշխիքների եւ մեխանիզմների բացակայությունը, քանի որ փորձը ցույց է տալիս, թե կողմերի բարի կամքն ամենեւին էլ բավարար չէ ստորագրված համաձայնագրերն իրականացնելու համար: Այդ մասին է վկայում նաեւ այն հանգամանքը, որ ԼՂՀ ռազմական հետախուզության տվյալներով, ղարաբաղյան ճակատի տարբեր հատվածներում վերջին օրերին նկատվում են ադրբեջանական բանակի ռազմական տեխնիկայի եւ կենդանի ուժի զգալի կուտակումներ եւ տեղաշարժեր:

Ա. Բ.

■ *Ծրագրի անփոփոխությունից դրա էությունը բնավ չի փոխվում: «Մենք մեր կարեւորն կանենք նման ավելի լայն կարգավորմանը նպաստելու համար», երեկ Մոսկվայում կայացած հանդիպման ժամանակ հայտարարեցին Վլադիմիր Կազիմիրովը եւ Յան Էլիասոնը: Այստեղ նրանք քննարկեցին խաղաղական մեծ համաձայնագրի մշակման հետ կապված հարցեր, որը Մինսկի խմբի ներկայացուցիչները համաձայնաբար անվանեցին «Խաղաղության կառ ծրագիր»: Մինչդեռ Վլադիմիր Կազիմիրովը հայտարարեց, որ ծրագրի անփոփոխությունից դրա էությունը բնավ չի փոխվում:*

ԵՐԵՎԱՆ

Հ. Բագրատյան. «Քաղաքական ուժերը պէտք է համախմբվեն բարեփոխումների շուրջը»

ԳԱԳԻԿ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

«Մեր ժողովուրդը, մեր պետությունը տնտեսական բարեփոխումների ճանապարհին պէտք է անցնի երեք փուլ. ինստիտուցիոնալ բարեփոխումներ, տնտեսության կառուցվածքային փոփոխություններ եւ միջազգային տնտեսական շուկայում Հայաստանի մուտքի ապահովում»: Այս ծրագրային գնահատականը հնչեց երեկ կայացած մամուլի ասուլիսում, ուր ՀՀ վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը հայտարարեց, թե առաջին փուլն արդեն գրեթե անցել ենք, երկրորդ փուլը կընթանա տնտեսության ապառազմականացման պայմաններում, իսկ երրորդ փուլում Հայաստանի խնդիրը պէտք է լինի ֆինանսական կենտրոն դառնալը: Առաջին կիսամյակում գրանցվել է տնտեսության ծավալների կայունացման որոշակի աճ. 12,4 անգամ աճել է ազգային եկամուտը: Վարչապետի կարծիքով, երբ ԱՊՀ երկրներում տնտեսական անկումը դադարեցվի, տնտեսական աճը մինչեւ տարեվերջ կավելանա: Սակայն կառավարության համար գլխավոր խնդիր է մնում չվճարումների հարցը:

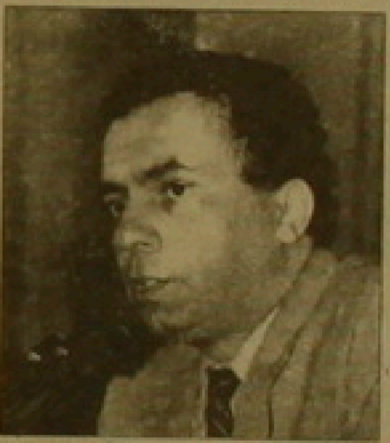

Ազգային դրամի կայունացման հարցում վարչապետը համոզված է, որ պէտք է դրամը ունենա լողացող փոխարժեք: Այս տարի ապրանքների արտահանումը կազմել է 46 մլն. դոլար, իսկ ներմուծումը՝ 92 մլն. դոլար: Հայաստանի հետ արտաքին առեւտրում առաջին տեղը գրավում է Ռուսաստանը, հետո ԱՄՆ-ն, Թուրքմենստանը եւ Իրանը.

Տես # էջ 2

ՄՈՍԿՎԱ

MMM-ը իջեցրեց բաժնետոմսերի գինը 100 անգամ

ՄՈՍԿՎԱ, 29 ՀՈՒԼԻՍ, ԲԻԶՆԵՍ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Այսօր MMM բաժնետիրական ընկերության բաժնետոմսերի արժեքն իջեցվեց ավելի քան հարյուր անգամ: Այդ մասին հայտարարված է ընկերության նախագահ Սերգեյ Մավրոդիի նամակում, որը տարածվեց բաժնետոմսերի գնման կետում խռնված հազարավոր բաժնետերերին, որոնք փորձում էին վաճառել իրենց արժեթղթերը: Նամակում, մասնավորապես, ասվում է, որ այսօրվանից MMM-ի մեկ բաժնետոմսն արժե 1000 ռուբլի: Երեկ MMM-ը պաշտոնական գնանշումները կազմում էին մեկ բաժնետոմսի դիմաց 120 հազար ռուբլի, իսկ սեւ շուկայում այն արժեր մինչեւ 95 հազար:

■ *Շալիկաշվիլին պնդում է: «Բոսնիայի սերբերը պէտք է դադարեցնեն իրենց ոտնձգությունները ՄԱԿ-ի խաղաղապահ ուժերի դեմ, հակառակ դեպքում մենք ստիպված կլինենք դիմել պատժիչ գործողությունների», հայտարարել է ԱՄՆ-ի զինված ուժերի շտաբների պետերի կոմիտեի նախագահ, գեներալ Ջոն Շալիկաշվիլին: Նա նշել է, որ յուրացուցիչ վճռական քայլեր է հարկավոր ձեռնարկել խաղաղապահ ուժերի անվտանգությունն ապահովելու համար:*

ԲՈՍՆԻԱ

Սերբերի հարցը՝ այսօր

ԺՆԵՎ, 29 ՅՈՒԼԻՍ, BBC, WSJ: Բոսնիական հակամարտության կարգավորմամբ զբաղվող հինգ երկրների արտգործնախարարներն այսօր Ժնեւում վճռելու են հետագա կեցվածքը սերբերի հանդեպ, վերջիններիս կողմից միջնորդների առաջարկած քարտեզի մերժումից հետո: Ա. Նահանգները կողմնակից է զենքի մատակարարման արգելքը միակողմանիորեն մահմեդականներից վերցնելուն, մինչ Ֆրանսիան եւ Բրիտանիան դրան կողմնակից չեն, սակայն պատրաստ են կողմ քվեարկելու: Ինչ վերաբերում է Ռուսաստանին, ապա Կոզիրեւը կաշխատի հետաձգել նիստը:

ՍԱՀՄԱՆ

Արարատի այգիները ադրբեջանցիների նոր թիրախ

ԵՐԵՎԱՆ, 29 ՀՈՒԼԻՍ, ՓԱՍՏ: Հայ-Նախիջեւանյան հատվածի Երասխի հատվածում վերջին օրերին կրակի բախումներ հրահրող ադրբեջանցիները այս անգամ նոր թիրախ են ընտրել: Այդպիսի նշանակետ են դարձել շրջակա տարածքի մշակելի հողատարածությունները ու այգիները, որոնց նկատմամբ հակառակորդի ոտնձգությունները շատ հաճախ աղետալի հետեւանքների են հանգեցրել: Հասկանալիորեն հողային այդ վնասները շատ ավելի շոշափելի են:

Օրերս Արարատի շրջանի գյուղվարչությունը ՆԳ հրշեջ ծառայության հետ համատեղ կազմել է մի փաստաթուղթ սահմանամերձ գոտու հողատարածություններում բռնկված հրդեհների հասցրած վնասների չափերի մասին: Ինչպես հավաստում են տվյալները, հակառակորդը կրակակետերով հրդեհի ճարակ է դարձրել շրջակա բնակավայրերի մերձակայքում փռված խաղողի, պտղատու այգիները, արոտավայրերը, ցանքատարածությունները: Երասխավան գյուղում հրդեհը ոչնչացրել է շուրջ 15 հեկտար խաղողի այգի, որի վնասը կազմում է 336 հազար 270 դրամ: Հարեւան Սեւակավան գյուղում կրակի չափերն ավելի մեծ են: Այստեղ կրակը լիովին ոչնչացրել է 25 հեկտար ցանքատարածություն, որից 15 հեկտարը՝ հացահատիկ: Մասամբ հրակոծությունների գոտում գտնվող պտղատու լայնատարած այգիներից այրվել են 236 հեկտարը: Ընդհանուր վնասը կազմում է 1 մլն 220 հազար դրամ:

ՏԱՄԱՌՈՏ

Մադրիդում սպանվեց գեներալ

ՄԱԴՐԻԴ, 29 ՅՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ՏԱՍՍ: Երեք մարդ զոհվեց եւ ավելի քան 10-ը ծանր վիրավորվեցին այսօր առավոտյան Մադրիդի կենտրոնում ահաբեկիչների կազմակերպած պայթեցման հետեւանքով: Ինչպես հրապարակում թողնված պայթուցիկով լի ավտոմեքենան պայթեց այն պահին, երբ դրա կողքով անցնում էր բանակային գեներալ Ֆրանսիսկո Վեգիլյասի մեքենան: Գեներալը, նրա վարորդը եւ թիկնապահը զոհվեցին պայթյունի վայրում: Վերջին տվյալների համաձայն, քաղաքի հիվանդանոցներ է տարվել ծանր վերքեր ու խեղումներ ստացած 14 մարդ: Կարծում են, որ այդ ձեռնարկումն իրականացրել են բասկերի ԷՏԱ ահաբեկչական անջատական կազմակերպության գրոհայինները:

Քինկելը բարձր է գնահատում

ԲՈՆՆ, 29 ՅՈՒԼԻՍ, ՓԱՍՏ: Գերմանիայի արտգործնախարար Քլաուս Քինքելը բարձր գնահատական է տվել ռուս-գերմանական համագործակցությանը Արեւելյան Գերմանիայից ռուսական զորքի դուրսբերման շուրջ: «Ռուսական զորքերի դուրսբերումը, որ ավարտվելու է օգոստոսի 31-ին, կամփոփի գերմանական պատմության մի ամբողջ ժամանակաշրջան»:

Բոլոր դեսպանները Երուսաղեմում

ԲՈՆՆ, 29 ՅՈՒԼԻՍ, ՓԱՍՏ: Գերմանիայի իշխանություններն անհանգստություն են հայտնել առ այն, որ վերջին օրերին Լոնդոնում գրանցված պայթյունները կարող են միայն սկիզբը հանդիսանալ լայնածավալ ահաբեկչական գործողությունների, որոնք ի վերջո կհասնեն նաեւ Գերմանիա: Այս առթիվ ուժեղացվել է Գերմանիայում Իսրայելի դեսպանատան հսկողությունը, իսկ դեսպանը, ինչպես եւ Եվրոպայում Իսրայելի բոլոր դեսպանները այժմ գտնվում են Երուսաղեմում:

ՆԵՐՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Հանրահավաք. խոստացված ծրագիրն այդպես էլ չներկայացվեց

Փոխարենը՝ դասախոսություն ոստիկանապետության մասին

Թեեւ նախօրեին ԱԺՄ ներկայացուցիչները խոստացել էին երեկվա հանրահավաքում ներկայացնել շարժման հետագա գործողությունների ծրագիրը, այնուհանդերձ երեկ Ազատության հրապարակում տեղի ունեցած հանրահավաքում այդ մասին չխոսվեց: Ելույթ ունեցողները՝ Դավիթ Վարդանյանը, Սերյան Ավագյանը, Արշակ Սադոյանը եւ ուրիշներ, խոսեցին միայն այն մասին, թե ինչ պէտք է անել. ազգային համաձայնության կառավարություն, ընտրությունների մասին օրենք, վաղաժամկետ ընտրություններ, սահմանադրություն եւ այլն: Ինքնին հասկանալի է, որ այս ամենը պէտք է իրականացվի միայն իշխանության փոփոխությունից հետո, քանի որ ելույթ ունեցողները պահանջեցին կառավարության հրաժարականը: Սակայն, թե կոնկրետ ինչպես պէտք է հասնել իշխանությունների փոփոխությանը՝ դա մնաց առայժմ անհայտ:

Հանրահավաքի մեխն այս անգամ եւս Աշոտ Մանուչարյանի ելույթն էր, որն աչքի ընկավ հռետորական փայլուն արվեստով: Նախագահի նախկին խորհրդականը հումորով եւ կենդանի օրինակներով հանրահավաքին մասնակցող 50-60 հազար երեւանցիներին բացատրեց, թե ինչ բան է ոստիկանապետությունը, եւ թե ինչ կլինի, երբ ժողովուրդը կպայքարի դրա դեմ: Քաղաքականապես ակտիվ երեւանցիները մասնավորապես տեղեկացան, որ ոստիկանության ղեկավարության Դուբայ կատարած այցելությունների գումարով հնարավոր կլիներ ծաղկեցնել Երեւանը, իսկ «պապա» Գոգոն, որը հովանավորվում է «պապա» Վանոյի կողմից, պէտք է աչքի առաջ ունենա այն փաստը, որ առաջիկայում «պապա» Վանոն կարող է գործուղվել Հայաստանից: Տրվեց նաեւ փոքրիկ մի տեղեկանք առ այն, որ ընդդիմությունը լինում է երկու տեսակ՝ գրպանի եւ իսկական, եւ իշխանությունները ամեն կերպ պայքարում են երկրորդ տեսակի դեմ:

Կգնա՞ արդյոք ժողովուրդը շարժման ղեկավարների ետեւից, թե՞ կգերադասի հանդուրժել իշխանությունների կամայականությունները: Ըստ Աշոտ Մանուչարյանի, այս հարցին ժողովուրդը կպատասխանի հաջորդ հանրահավաքի ժամանակ՝ իր ներկայությամբ: Դատելով ամեն ինչից, հաջորդ հանրահավաքը կլինի նույնքան մարդաշատ, մանավանդ որ խոստացվեց, թե հաջորդ հանրահավաքին ելույթ կունենա նաեւ Րաֆֆի Հովհաննիսյանը:

Ա. Բ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

ԱՐՁԱԳԱՆՔ

Ոախիտով թվաքանությու՞ն, թե...

Վերջին տարիների ֆինանսաբանկային համակարգի գործունեությունը եւ այդ բնագավառում ամենօրյա խաղերի նրբերանգները մեզ՝ բանկային համակարգից հեռու կանգնած սովորական մահկանացուներիս ոչ միայն ընչազուրկ են դարձնում, այլ նաեւ բավականին հետաքրքրասեր զգայուն։ Այդ տեսակետից առանձնապես ուշագրավ է 26.07.94 թ. «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթում հրապարակված «Հայէկոնոմբանկի հաշվապահական հաշվառման հաշվեկշիռ» հաշվետվության թվաքանությունը։ Առաջին, պասիվներ բաժնի կես 11-ի համաձայն, առ 1-ը հուլիսի 1994թ. բանկի շահույթը կազմում է 157696 հազար դրամ։ Շատ ուրախալի է, որ մեր կողքին կա շահույթով աշխատող հաստատություն։ Մինչդեռ երկրորդ՝ «Հաշվետվություն եկամուտների եւ ծախսերի վերաբերյալ» բաժնում շահույթը բացակայում է, կա միայն կես 5-ի 2119 հազար դրամի վնաս եւ վնասների հաշվին դուրս գրված գումարներ՝ 157696 հազար դրամի չափով։ Իսկ ահա չորրորդ՝ «Հաշվետվություն շահույթի օգտագործման մասին» բաժնում շահույթը հայտնվում է եւ կազմում 155577 հազար դրամ, որը բաշխվում է որպես վճարված հարկեր, շահութաբաժին եւ բանկի սեփական միջոցների ավելացման ֆոնդեր։ Ահա այստեղ է, որ ինքնաբերաբար ծնւավորվում է «Ով Տեր, չգիտեմ, խնդրում եմ պարզես...»։ Արդյո՞ք բանկերն է՞լ են աշխատում վնասով, թե նրանք էլ իրենց հաշվետվության մեջ շահույթը թաքցնում են։ Կամ էլ գուցե թվաքանությունը ռախիտո՞վ է տառապում։

ՌՈՒԲԵՆ ԱՎԵՏԻՍՅԱՆ

■ *ՀՀ նախագահը չի ընդունել Հեռուստառադիոպետվարչության պետի հրաժարականը։ «ՀՀ Հեռուստառադիոպետվարչության պետ Տիգրան Հակոբյանը իր հրաժարականի դիմում է ներկայացրել հանրապետության նախագահին», հայտնեց ՀՀ նախագահի մամլո քարտուղարի պաշտոնակատար Լեւոն Զուրաբյանը՝ պատասխանելով Նոյյան տապանի հարցին, թե որքանո՞վ են իրականությանը համապատասխանում տարածվող լուրերը Տիգրան Հակոբյանի հրաժարականի մասին։ «Սակայն նախագահը չի ընդունել այդ հրաժարականը», ավելացրեց պ. Զուրաբյանը։*

ՆՏ

Սկիզբը էջ 1

Գործազրկությունն աճել է 8 տոկոսով, ինչի հետեւանքով հանրապետությունում կա 123 հազար գործազուրկ, այն դեպքում, երբ կա ընդամենը 2 հազար ազատ աշխատատեղ։ Խոսելով ծառան նախապատերազմական աշխատավարձերի մասին, վարչապետը նշեց, թե այս տարի ջնջումը կատարվածի նախորդ տարվանից 50 տոկոսի չափով ավելի. բնակչության մյուս մասը կստանա կեսից, բայց ընդհանուր աճը

ընթացքը։ Սակայն, երբ քաղաքական ուժերը գիտակցում են, պետք է համախմբվեն բարեփոխումների շուրջը։ «Քաղաքական ուժերը պետք է հասկանան, որ չի կարելի շահարկել այն, ինչը նրանք անելու էին գտնվելով պաշտոնում», հայտարարեց վարչապետը։

Խոսելով հայ-վրացական բարձր մակարդակի հանդիպումների եւ վերջերս ծնւակերպված Վրաստանի պարտքի մասին, Հրանտ Բագրատյանը հայտարարեց, թե դա մեր լուրջ

ԵՐԵՎԱՆ

Հրանտ Բագրատյան. «Քաղաքական ուժերը պետք է համախմբվեն...»

պահովվածությունը կլինի 85 տոկոս։ «Բացառված չէ, որ ատոմակայանի գործարկումը կատարվի նախաջինկա ձմեռվա ընթացքում», հայտարարեց Հրանտ Բագրատյանը, թեեւ նշեց, որ ավելորդ շտապողականություն չի լինի, եւ ԱԷԿ-ը հարվածային կառույցի չի վերածվի։ Առայժմ հայտնի է դարձել, որ ԱԷԿ-ի ռեակտորի մետաղը կոռոզիայի չի ենթարկվել։

Վարչապետը խոսեց նաեւ մասնավոր օրենքների, վարկերի, օգնության, սեփականաշնորհման մասին, նշելով, թե այս տարի կարող ենք ունենալ մոտ 250 մլն. դոլլարի վարկ։ Կարեւորելով ԱՄՆ-ից եւ Եվրահամայնքից ստացած օգնությունը, վարչապետը հայտնեց, թե նույնիսկ էլ ապահովում է կառավարությունը։ Վարչապետը հույս հայտնեց, թե սեփականաշնորհման պատճառով արտադրության անկում չի լինի։ Իսկ կառավարության աշխատանքը խոչընդոտող օղակներից մեկը համարեց բյուրոկրատական մեքենան, որը տարբեր պատճառներով ցանկանում է վերահսկողություն սահմանել ամեն ինչի վրա։

Պատասխանելով մեր այն հարցին, թե ի՞նչ ազդեցություն կունենան Հայաստանի տնտեսության վրա ներքաղաքական լարվածությունը, հանրահավաքները, Հրանտ Բագրատյանը նշեց, թե ներքաղաքական իրավիճակը կախված է օբյեկտիվ գործոններից։ «Ինչքան վիճակը լավանա, այնքան պայքարը իշխանության համար կուժի, իշխանության ձգտողների թիվը կավելանա», ասաց նա, համարելով դա բնական

քաղաքականություն է։ «Դա այն դեպքն է, երբ տնտեսությունը դարձրեցինք քաղաքականություն», ասաց նա։ Համեմատելով, վարչապետը նշեց, թե մեզ մոտ հացի խնդիրն ավելի լավ է լուծված, քան Վրաստանում։ Միաժամանակ մեծ օգուտ են տալիս համատեղ ձեռնարկումները, օրինակ, երբ հայ եւ վրաց վարչապետները միասին դիմեցին Եվրահամայնք, յուրաքանչյուրին ավելի մեծ օգնություն տվեց, քան երբ նրանք դիմեին առանձին-առանձին։

«Ինձ ուրախացնում է Վրաստանում առկա քաղաքական-տնտեսական կայունությունը», ասաց վարչապետը։ Նրա ասելով, այլեւս երկու ժողովուրդները պետք է հրաժարվեն նախանձի տարից, հասկանան, որ երբ իրենց բարեկամ հարեւանը լավ վիճակի մեջ է, օգուտ է։

Ինչպե՞ս է գնահատում վարչապետը կառավարության աշխատանքը։ «ԱՊՀ-ում մենք ամենաբարդ կացության մեջ գտնվող կառավարությունն ենք եղել», ասաց նա։ Նրա ասելով, ներկա կառավարության օրոք ձեւավորվեց բանակի մեծ մասը, ռազմաքաղաքական հարցեր լուծվեցին, տնտեսական կայունացման հասակ հաջողություններ եղան։ «Փորձում ենք կամաց-կամաց իրավիճակը ըսկել, մարդկանց հույս ներշնչել», ասաց վարչապետը։ Եւ կառավարությանը պետք է գնահատել ոչ թե լավ կամ վատ, այլ ելնելով այն փաստից, թե մարդիկ ինչպես են ապրում։ «Այս կառավարությունը կարող է ավելին անել քան մի քանի տարի առաջ, եւ իրեն պինդ ու հզոր է զգում», ասաց նա։

ՉԻԿԱԳՈ-ԵՐԵՎԱՆ

Ազատամարտիկը նորից կյանք մտավ

23-ամյա Միխիթար Թիզյանը 1992 թ. հունիսին վիրավորվելով Կամիշիլի բարձրագույն զինվորական ուսումնարանը. վերադարձավ հայրենիք եւ նույնիսկ առանց հանգստանալու անմիջապես ներկայացավ պաշտպանության նախարար Վազգեն Սարգսյանին եւ խնդրեց զործուղել հարազատ Կարմիրի շրջան։ Միխիթարի մոր տիկին Եղսանի պատմելով, իր որդին շրջանում միակ պրոֆեսիոնալ ականապատողն էր, որ վերադարձից հետո երկու ամիս շարունակ մասնակցեց սահմանամերձ տարածքների ականապատմանը։ Եւ մի օր էլ, սեպտեմբերի 7-ի լույս 8-ի գիշերը, երբ թշնամին կրկին սկսեց գնդակոծել Վահանը զյուղի պաշտպանական դիրքերը, փամփուշտներից մեկը կրակ Միխիթարի ծնոտում պահված ականին։ Ականը պայթեց, զրկելով նրան տեսողությունից եւ երկու ձեռքից։ Այս մասին Միխիթարը պատմեց երեկ «Զվարթնոց» օդանավակայանում։ Նա նոր էր վերադարձել Չիկագոյից, ուր բուժման էր մեկնել իր կրտսեր եղբոր Վարդանի ուղեկցությամբ։ Միխիթարի մայրն այդ անսպասելի ծանր դեպքից հետո շարժրին էր դիմել, որ օգնության հասնեն իր որդուն. նրանց արտասահմանում բուժվելու ծախսերը, բայց վիրավոր ազատամարտիկը մի տարի ու կես ժամա-

ցել էր հանրապետական հիվանդանոցում։ Մոր խնդրանքին վերջապես արձագանքեց Հայաստանի նախա-

Աշճյանը Միխիթարին Ամերիկա բուժման տարավ։ Մեսրոպ Սրբազանի պատմելով, Միխիթարն այնտեղ

գահի տիկինը՝ Լյուդմիլա Տեր-Պետրոսյանը, որի միջնորդությամբ էլ Արեւելյան Միացյալ Նահանգների եւ Կանադայի Կիլիկյան թեմի առաջնորդ Մեսրոպ արքեպիսկոպոս

ենթարկվեց շուրջ 28 բժշկական հաստատությունների վիրահատությունների։ Դրանց ընթացքում Միխիթարի աջ ոտքի էկիրող մասը կտրվել եւ ամրացվել է աջ դաստակին, իսկ

ձախս դաստակի ոսկորը բաժանվել եւ դարձել երկու մաս։ Բուժվել են նաեւ Միխիթարի ատամներն ու աչքերը, տեղադրվել են արհեստական աչքեր։ Այնուհետեւ Չիկագոյի Ամենայն Սրբոց եկեղեցում Մեսրոպ Սրբազանն ու Տաթեւ վարդապետը կատարել են երկու եղբայրների մկրտության արարողությունը։ Այժմ, վեց ամիս անց, վերադառնալով Հայաստան, Միխիթարն բուռ խությամբ ասում է. «Բավականին լավ եմ զգում ինձ։ Փաստորեն նորից կյանք մտա։ Ցնցված եմ Չիկագոյի հայ համայնքի ցույց տված օգնությունից ու ընդունելությունից, Հայր Տաթեւի աջակցությունից»։ Վարդանը հաստատում է եղբոր ասածը եւ շարունակում խոսել բժիշկների հոգատարության մասին։ «Իմ երջանկությանը չափ ու սահման չկա, ուրախության արցունքներն աչքերին ասում է տիկին Եղսանը, զոնե հիմա տղաս ինքնուրույն կկարողանա հոգալ իր կարիքները, ուտել, հագնվել, սափրվել։ Ես իմ խորին շնորհակալությունն եմ հայտնում Մեսրոպ Սրբազանին, Չիկագոյի ողջ հայ համայնքին, ԱՄՆ կառավարությանը եւ, իհարկե, տիկին Լյուդմիլային, որն ինչպես մայր ինձ համակացավ եւ օգնության ձեռք մեկնեց՝ հոգեկան ու բարոյական մեծ աջակցություն ցույց տալով մեր ընտանիքին»։

Ա. Հ.

ՖԻՆԱՆՍՆԵՐ

Ինդեխսացիա չի կատարվում, բայց գները բարձրանում են

ԵՐԵՎԱՆ, 29 ՀՈՒԼԻՍ, ՓԱՍՏ։ Չնայած ՀՀ կառավարության առաջարկով այս եռամսյակում հանրապետությունում չանցակցվեց ինդեխսացիա, որին սովորաբար հաջորդում է սակագների բարձրացումը, այնուամենայնիվ, արդեն իսկ որոշ հիմնարկներում նկատվում են ծառայությունների գների բարձրացում սեփական նախաձեռնությամբ։ Պատահական չէր, որ մեկ շաբաթ առաջ ՛դարձյալ բարձրացան ավիատոմսերի գները։ Ծառայությունների բանկացումներ են սկսվել նաեւ առանձին հիմնարկներում, կազմակերպություններում։ Միայն օրերս մոտ 6 անգամ բարձրացել է «Նաիրի» տուրիստական հյուրանոցի օրավարձը։ Այն դեպքում, երբ հանրապետությունում անցկացվող եռամսյա ինդեխսացիաների ժամանակ այդ փոփոխությունները կազմում էին 40-50 տոկոս։ Այսօր արդեն խոսակցություններ կան նաեւ այլ հնարավոր թանկացումների մասին։

ԱՀԱԶԱՆԳ

Ստուգվո՞ւմ են արդյոք նվեր տված ձիու ատամները

ԵՐԵՎԱՆ, 29 ՀՈՒԼԻՍ, ՓԱՍՏ։ Արտասահմանյան երկրներից ուղարկվող մարդասիրական օգնություններն ու առաքումները մարդկանց մեջ պետք է որ երախտագիտության զգացում առաջացնեն։ Սակայն միշտ չէ, որ այդպես է, քանի որ հունիսի 20-ից օգոստոսի 20-ը ընկած ժամանակահատվածում մարդասիրական օգնության կենտրոնական համձնաժողովի ու աշխատանքի ու սոցիալական ապահովության նախարարության կողմից կազմակերպված բաշխումը, որ իրականացնում է «Հայաստան» հանրախանութը, զայրույթ ու վիրավորանք է առաջացնում քաղաքացիների շրջանում։ Արդեն բազում ահազանգեր են ստացվել սոցապ նախարարությունում։ Պարզվում է, որ տրվող հագուստներն ու սննդամթերքը օգտագործվելու համար պիտանի չեն, որն էլ մեկ անգամ եւս վիրավորում է առանց այն էլ կարիքի մեջ գտնվող մարդու ինքնասիրությունը։ Մնում է ավելացնել, որ երբեմն նույնիսկ պետք է «նվեր տված ձիու ատամներն էլ ստուգել»։

Անհրաժեշտ ճշտում

ԵՐԵՎԱՆ, 29 ՀՈՒԼԻՍ, ՓԱՍՏ։ Հուլիսի 29-ին ՓԱՍՏ-ը տարածել է «Օբյեկտները գնահատվել են եւ ներկայացվել են կոլեկտիվներին» վերտառությամբ լրատվությունը, ուր տեխնիկական պատճառներով տեղ են գտել անճշտություններ։ Այսպես, նյութում նշված երեւ դարդաշի թիվ 128 խանութի փոխարեն պետք է կարդալ թիվ 28 խանութ, իսկ թիվ 625 սրճարանի փոխարեն թիվ 605 սրճարան։ Միաժամանակ «Լրագիր» օրաթերթում թյուրիմացաբար «Նաիրի» ֆաբրիկայի թիվ 2/2 եւ 2/5 արհեստանոցների փոխարեն տպագրվել է թիվ 212 եւ 215 արհեստանոցներ, իսկ «Ազգ» օարթերթում գործված հագուստկոշիկայի թիվ 328 խանութի փոխարեն սխալմամբ ներկայացվել է թիվ 323 խանութը, ինչի համար հայցում ենք ընթերցողների եւ ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական ունեցվածքի հաշվառման եւ ապապետականացման վարչության ներողամտությունը։

ԱԱՊԿ

Վ. Ավագյանը մեկամսյա արգելից հետո սննդի փաթեթ ստացավ

Հուլիսի 27-ին Հայաստանի ԱԱՊԿ-ն վերացրել է ՀՀ նախագահի ազգային անվտանգության գլխավոր խորհրդականի նախկին առաջին տեղակալ, ներկայումս ԱԱՊԿ քննչական մեկուսարանում գտնվող Վահան Ավագյանի հարազատներից սննդամթերքի փաթեթ վերցնելու արգելքը։ Հարազատների ուղարկած սննդամթերքի առաջին փաթեթն ընդունվել է հուլիսի 28-ի առավոտյան։ Չորս շաբաթ շարունակվող արգելքի համար առիթ էր ծառայել Ավագյանի հարազատների դիմումը, որում նրանք կասկած են հայտնել, որ վերջինս քննչական մեկուսարանում ենթարկվում է հոգեներգործուն դեղանյութերի ազդեցությանը։ ԱԱՊԿ ներկայացուցիչները հայտարարել են, որ իրենց վարչությունը հատուկ Ավագյանի համար ուղակյալ սննդամթերք են ձեռք կբերի, իսկ նրա հարազատներին կներկայացվի համապատասխան վճարման հաշիվը։ Ըստ կարգի, կալանավորի հարազատները շաբաթը մեկական փաթեթ հանձնելու իրավունք ունեն։ Հուլիսի 27-ին ԱԱՊԿ քննչական մեկուսարանից հաղորդվել է, որ Ավագյանի բժշկական քննությունն արդեն ավարտվել է, եւ այդ պատճառով Ավագյանի հարազատներին թույլատրվել է սննդամթերքի փաթեթներ ուղարկել։

ՆՏ

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Դ տարի
Գրանցված եւ հրատարակվում
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Հեռ. 562941, AT&T (7-8852) 151065
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 529221
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 582863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Ոճը եւ ձեւաւորումը ՊՈՂՈՍ ՊԱԼԱՍԱՆԵԱՆ
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի
Azg
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ՇՐՋԱՆ ԱՌՀ

Վերջին օրերս Ռուսաստանում MMM հանրահայտ բաժնետիրական ընկերության շուրջ բարձրացված սկանդալը, աշխույժ քննարկվում եւ մեկնաբանվում է մամուլում։

Ռուսական թերթերը առաջին էջերում զետեղել են ընկերության ընդունման կետերի մոտ խռնված եւ միլիցիայի հատուկ խմբերի կողմից հազիվ զսպվող մարդկանց հոծ խմբերի լուսանկարներ։

Ռուսական «թղթե կայսրությունը», որը կառուցվեց նույնիսկ համաշխարհային չափանիշներով աննախընթաց եւ կոչում հեռուստատեսային գովազդային կամպանիաների արժեքը զգալիորեն մեծ է այդ գումարից»։

MMM-ի մամուլի ծառայությունը շտապեց հայտնել ավանդատուներին, որ բաժնետոմսերի նոր գինը դադարեցված է ինկասատորների եւ կանխիկ փողի անբավարար քանակի պատճառով, ժամանակավոր դժվարությունները բացատրելով «իշխանությունների ինտրիգներով 45 միլիոն ազնիվ բաժնետերերի դեմ»։

Սակայն, ՌԴ-ի նախագահի փորձագետների ղեկավար Ալեքսանդր Լիվշիցը ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ին հայտարարեց, որ MMM-ի շուրջ ոչ մի հատուկ բարձրացվող կամպանիա գոյություն չունի։ Բոլոր խնդիրները կլոծխանության օրոք առաջացած այդ ընկերությունները, համարվում էին արեւմտյան էկոնոմիկայի մասնագետներ։

. Շատ տարօրինակ է, որ Ռուսաստանի կառավարությունը, որն փորձում է վերահսկել ամեն ինչ, չի կարողանում կամ չի ցանկանում վերահսկել այդ կարեւոր բնագավառը։

Ինֆորմացիայն, վերջում անհանգստացան եւ իշխանությունները։ «Սեգոդնյա» թերթը Սանկտ Պետերբուրգից հաղորդում է, որ քաղաքապետ Անատոլի Սոբչակը դատախազությանն է դիմել բաժնետիրական ընկերության գործունեության օրինականությունը ստուգելու առա

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

MMM. Ոչ մի խնդիր չունեմ

«Թղթե կայսրությունը» փլուզման շեմին: Մամուլը մեղադրում է իշխանություններին

...ի վրա, գտնվում է փլուզման նախաշեմին, հայտարարեց անգլիական «Գարդիան» թերթը, ենթադրելով, թե ինչպես հազարավոր ծախող ավանդատուներ, հավատալով Լյոնյա Գոլուբկովին, այժմ անհաջող փորձեր են անում ետ ստանալ իրենց փողերը։

Իրարանցումը սկսվեց այն բանից հետո, երբ անցած ուրբաթ ՌԴ-ի ֆինանսների նախարարությունը նախազգուշացրեց ներդրողներին։ Պաշտոնական շրջաններում մինչ այդ էլ կասկածում էին, որ MMM-ն ընդամենը սովորական խարդախություն է, բայց հսկայական ծավալներով։ MMM-ն միշտ շղարշված էր գաղտնիության քողով, նրա ղեկավարները երբեք հարցազրույց չէին տալիս, փոխարենը՝ հսկայական միջոցներ էին ծախսում գովազդների վրա։ Ինչպես գրում է «Գարդիանը», փորձագետների գնահատմամբ, բաժնետիրական ընկերությունը գովազդի վրա ծախսում է մոտ 4 միլիոն դոլար։ Միայն հեռուստատեսային գովազդի մեկ րոպեի համար MMM-ն վճարում է 5-ից 20 հազար դոլար։

«Այս խուճապային մասնավոր ընկերությունը, գրում է «Իզվեստիան», գրանցված է մասնավոր բնակարանի հասցեով եւ ունի ընդամենը 100 հազար ռուբլի հիմնադիր կապիտալ»։

Գովազդային հաղորդումների եւ բարձր տոկոսադրույքներից արբեցած քաղաքացիները սկսում են սթափվել եւ ծավալվում է հարցերի տեղատարափը՝ առայժմ անպատասխան եւ անպատասխան. «Ինչպե՞ս է MMM-ն փող վաստակում...», «Ի՞նչ ձեռնարկությունների բաժնետեր է...», «Ինչու՞ է դիմում սկել իր հիմնադիր կապիտալը մինչեւ 1 միլ ռուբլի հասցնելու համար, մինչդեռ վաճառված բաժվեն այնժամ, հենց որ MMM-ը ֆինանսների նախարարությանը ներկայացնի իր հաշվեկշռային հաշվետվությունը եւ մուծի հարկերը»։

«Ո՞վ կվճարի MMM-ի պարտքերը», հարցնում է «Նեզավիսիմայա գազետան», հիշեցնելով, որ ավանդատուների թիվը՝ ընտանիքի անդամներով հանդերձ, հասնում է 50 մլն. մարդու։

Անդրադառնալով այս հարցին, «Կոմսոմոլսկայա պրավդան» ուղղակիորեն մեղադրում է իշխանություններին, որոնց բողոքների պայմաններում MMM-ն «իր բաժնետերերի հետ ավարտում է այդ «ռուսական ռուլետկա» խաղը»։

Այդ տեսակետին համամիտ է հայտնի ամերիկյան քաղաքագետ Ստիվեն Կոհենը։ MMM-ը միակ ընկերությունը չէ, որ ճգնաժամ է ապրում։ Մոտ մեկ տարի առաջ նույնը պատահեց սանկտպետերբուրգյան մի ընկերության հետ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին է հաղորդել Կոհենը, ես համոզված եմ, թե Ռուսաստանի քաղաքացիներն ինչու են տալիս իրենց փողերը, դա նրանց հուսահատության եւ հույսերի արտահայտությունն է։ Արեւմուտքում ներդրողները երբեք հույս չունեն տարեկան 10-15 տոկոսից ավելի շահույթ ստանալ։ Երբ քեզ որեւէ մեկը առաջարկում է 100, 200... 500 տոկոս, ապա վստահ եղիր, որ գործ ունես խարդախների հետ։

Ես այն երկրներից եմ վերադարձել Ռուսաստանից, շարունակում է Կոհենը, եւ ճանաչում եմ շատերին, որոնք փող են ներդրել նման կազմակերպություններում։ Նրանք այլ ելք չունեն, գոյություն ունեցող արժեզրկման պայմաններում։ Մարդկանց ես կարող եմ հասկանալ, բայց զարմանում եմ կառավարության վրա։ Չէ՞ որ Գայդարը, Ֆյոդորովը, որոնց իշցարկով։ Նույն օրը հայտնի դարձավ, որ Լիբերալ-դեմոկրատական կուսակցության մի խումբ պատգամավորներ նամակ են հղել Պետական դումայի նախագահ Իվան Ռիբկինին, պահանջելով շտապ քննարկել MMM-ի շուրջ ստեղծված կացությունը խորհրդարանի ստորին պալատում։

Կրասնոյարսկում, ՌԴ նախագահ Բորիս Ելցինին սիբիրյան այցելության ընթացքում ուղեկցող ՌԴ ֆինանսների նախարարի պաշտոնակատար Սերգեյ Դուբինինը այս կապակցությամբ մեկնաբանություն է արել, որից հետեւում է, որ ավանդատուների փողերը չեն ներդրվել կոնկրետ գործերի մեջ, այլ ծառայել են միայն նախկին պարտավորությունները մարելուն։ «Դա մոլի խաղ էր, որը վաղ թե ուշ պետք է ինչ-որ լուծում ունենար», ասել է Դուբինինը։

«Ազգի» երեկվա համարագրությունից ընթերցողը գիտի արդեն, որ հուլիսի 28-ին MMM-ի ընդունման կետերը վերսկսեցին գործել։ Կարճ ժամանակում բաժնետոմսերի շուկայական գները անկեցին մոտ երկու անգամ։ Երեկ, MMM-ի մամուլի ծառայության ղեկավար Սերգեյ Տարասովը հայտարարել է, որ կառավարության ճնշումը անօրինական է, իսկ մեղադրանքները բացարձակ անհիմն։ Նա ընդգծել է նաեւ, որ բաժնետիրական ընկերությունը ունի աշխարհի ծրագրեր, որոնք առայժմ գաղտնի են։

Դժվար է կանխագուշակել MMM-ի հետագա ճակատագիրը, բայց մի բան պարզ է. «թղթե հսկայի» կործանումը խորտակիչ հարված կհասցնի ազատ շուկայի նկատմամբ հավատին Ռուսաստանում։

ԲՐՉՆԵՍ ՏԱՍՍ

ՀԱՄԱՌՈՏ

Կուչման կոչ է անում համատեղ ավարտել Խրուստալնիի հուշահամալիրը

ԿԻԵՎ, 29 ՀՈՒԼԻՍ, ՍՆԱՐՔ-ԻՆՖՈ-ՊՐԵՍ։ Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կուչման ԱՊՀ պետությունների ու կառավարությունների ղեկավարներին կոչ արեց համատեղ ջանքերով ավարտել Խրուստալնի հրվանդանի հուշահամալիրի կառուցումը՝ ի հիշատակ Սեւաստոպոլի 1941-1942 թթ. հերոսական պաշտպանության։ «Ամենքիս համար սրբազան Սեւաստոպոլի պաշտպանության տոնակատարության նախապատրաստմանը մասնակցելը կդառնա ԱՊՀ միավորման համոզիչ վկայություն, պատմական անխզելի կապերի ապացույց», ասվում է դիմումի մեջ։

Սերգեյ Բաբուրին. «Մենք ձեզ համարել եւ համարում ենք Ռուսաստանի մի մասը»

ՍԻՄՖԵՐՈՊՈԼ, 29 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Ելույթ ունենալով Ղրիմի Գերագույն խորհրդի պատգամավորների առջեւ, Ռուսաստանի Պետդումայի պատգամավոր Սերգեյ Բաբուրինը ասաց. «Ես ուզում եմ ընդգծել այն հսկայական ուշադրությունը, որ ՌԴ տարածաշրջանները դարձնում են ձեր հանրապետության իրադարձություններին, այն բանում, թե ինչպես է ընթանում Ղրիմի Հանրապետության կազմավորումը։ Մենք համոզված ենք, որ դուք կարողանաք որպես օրենսդիրներ նորմատիվային հիմք ձեւավորել հանրապետության գոյության համար, այն բանի համար, որ պաշտպանվեն քաղաքացիների իրավունքները, որ չկրկնվի 1954 թվականը, երբ գրչի մի հարվածով Ռուսաստանի կազմում գտնվող Ղրիմում ապրող միլիոնավոր մարդիկ հանկարծ հայտնվեցին Ուկրաինայի կազմում։ Մենք հաջողություն ենք մաղթում ձեր կառավարությանը, ձեր խորհրդարանին»։

Ուզբեկ կանայք պոռնկություն են անում արտասահմանում

ՏԱՇՔԵՆԴ, 28 ՀՈՒԼԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Նրանց մեծ մասը գործում է Թուրքիայում, Պակիստանում, Սաուդյան Արաբիայում եւ Իրանում։ Ուզբեկստանի մի շարք պետական հիմնարկների կարգադրված է աշխատակցուհիներին արգելել աշխատանքի ներկայանալ մինի-շրջազգեստով կամ տաբատով։ Երբ գեղեցիկ սեռի ներկայացուցչի հագուստը չհամապատասխանի շարիաթի բարոյական կանոններին, նրանք չեն կարողանա մտնել հիմնարկներ։ Նման կարգադրություն են ստացել նախարարների կաբինետը, շինարարության նախարարությունը, վետերանների միությունը եւ այլ կազմակերպություններ։

ՄՈՍԿՎԱ

Արժեզրկումից պաշտպանելու բան չի մնում

ՄՈՍԿՎԱ, 29 ՀՈՒԼԻՍ, ԲԻԶՆԵՍ ՏԱՍՍ ԱՐ ՄԵՆԵՋԵՐ։ «Հասարակական կարծիք» հիմնադրամի կողմից հարցման ենթարկված ռուսաստանցիների մեծ մասը (67 տոկոս) հայտարարեց, որ արժեզրկումից իրենց փողերը պաշտպանելու կարիք չունեն, քանի որ ավելորդ փող չի մնում։ Այսպիսին է այդ հարցման հիմնական արդյունքը, որին մասնակցել են 1230 մարդ, որոնք ներկայացնում էին Ռուսաստանի քաղաքային ու գյուղական բնակչությունը։ Միեւնույն ժամանակ, հարցման ենթարկվածների 7 տոկոսը հաղորդել է, որ դոլար է գնում։ Եւս 7 տոկոսը փողը տոկոսով դնում է առեւտրական դրամատներում, իսկ 6 տոկոսը այլեւս չի վստահում պետական խնայողական դրամարկղներին։ 8 տոկոսը դրամական միջոցները ներդնում է արժեթղթերի մեջ, 4 տոկոսը՝ սեփական գործի մեջ, իսկ 3 տոկոսը՝ անշարժ գույքի։ Հարցման արդյունքների հիման վրա սոցիոլոգները նշեցին, որ բարձրագույն կրթության մասնագետները գերադասում են դոլար գնել (15 տոկոս) կամ փողերը ներդնել խնայդրամարկղ (13 տոկոս), աշխատողները եւ ուսանողները նախապատվությունը տալիս են առեւտրական դրամատներին (9 տոկոս)։

Ռուսական նավատորմը կնվազի, բայց կդառնա առավել դյուրաշարժ

ՄՈՍԿՎԱ, 29 ՀՈՒԼԻՍ, ՌԻԱ-ՆՈՎՈՍՏԻ։ Ռուսաստանի նավատորմը ունի արդիական սուզանավեր, վերջին ռազմանավեր, օդուժ, առափնյա հրթիռային զորքեր, դյուրաշարժ ծովային հետեւակ, ռազմածովային նավատորմի օդային ենթակայված հանդերձանք, երեկույթում հայտարարեց ռազմածովային նավատորմի հրամանատար Ֆելիքս Գրոմովը։ Որպես օրինակ նա բերեց «Խորհրդային Միության նավատորմի ծովակալ Կուզնեցով» նոր ծանր ավիակիր հածանավը, որը մարտական մեծ հնարավորություններ ունի։ Նրա ինքնաթիռների հավաքակազմը հանդերձված է այսօրվա դրությամբ աշխարհի լավագույն ՍՈՒ-27Կ, ՄԻԳ-29 տախտակամածային ինքնաթիռներով, ինչպես նաեւ ուղղաթիռներով։ Անդրադառնալով նավատորմի զարգացման հեռանկարներին, ծովակալ Գրոմովը ասաց, որ հնացածների դուրսգրման հաշվին ռազմանավերի թիվը այսօրվա համեմատ կնվազի, բայց նրանց կազմը «կհավասարակշռվի»։ Մասնավորապես նախատեսվում է ստեղծել չորրորդ սերնդի սուզանավեր, որոնք զինված կլինեն ցամաքային նշանակետեր խոցելու հրթիռային նոր համալիրներով եւ հանդերձված կլինեն արդիական հակասուզանավային եւ հակաականահարման միջոցներով։

ՄՈԼԴՈՎԱ

Նոր ընդունված սահմանադրությունը վերանայելու համաշարժում

ՔԻՇՆԵՎ, 29 ՀՈՒԼԻՍ, ՌԻԱ-ՆՈՎՈՍՏԻ։ Հինգշաբթի Մոլդովայի խորհրդարանը ավարտեց հանրապետության նոր սահմանադրության նախագծի երկրորդ ընթերցումը, որն սկսվել էր հուլիսի 21-ին, եւ 81 ձայնով ընդդեմ 16-ի հաստատեց Հիմնական օրենքը։ Սահմանադրությունը գործողության մեջ կմտնի օգոստոսի 27-ին՝ հանրապետության Անկախության օրը։

Խորհրդարանի նախագահին չհաջողվեց ընդդիմադիր խմբակցություններին համոզել քվեարկելու փաստաթղթի օգտին, որի հոդվածների մեծ մասը չէր հարցնում նրանց առարկությունները։ Ռումինամետ ընդդիմությունը հայտարարեց, որ իրեն իրավունք է վերապահում «գործողություն ձեռնարկել սահմանադրության վերանայման համար, որը չի արտացոլում ժողովրդի կամքը»։

Նոր սահմանադրության համաձայն, Հիմնական օրենքը վերանայելու հարցը խորհրդարանում բարձրացնելու համար անհրաժեշտ է, որ ընդդիմությունը առնվազն 200 հազար ստորագրություններ հավաքի հանրապետության վարչատարածքային միավորների առնվազն կեսում։ Ընդ որում, տարածքներից յուրաքանչյուրում պետք է առնվազն 5 հազար ստորագրություն հավաքվի։

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Ռուսներն ու էստոնացիները մեկնաբանում են յուրովի

ՄՈՍԿՎԱ, 28 ՀՈՒԼԻՍ, ՓԱՍՏ։ «Ռուսաստանն ու Էստոնիան բավարարված են Մոսկվայում ստորագրված պայմանագրով, սակայն ողջ դեպքերն հակադիր եզրակացություններ են անում դրանից», գրում է մոսկովյան «Սեգոդնյա» թերթը, հուլիսի 28-ի համարում։ Բորիս Ելցինն, ըստ թերթի, բանակցություններից անմիջապես հետո հայտարարել է, որ Ռուսաստանը շատ կոշտ դիրքորոշում է ունեցել եւ հասել իր ուզածին։ Բավարարվածություն է հայտնել նաեւ Էստոնիայի նախագահը, որը հայտարարել է, թե երկիրը վերջապես ազատվեց երկրորդ աշխարհամարտի մնացորդներից, իսկ ռուս թոշակառու զինվորականների իրավունքներն այժմ համապատասխանեցված են Էստոնիայի քաղաքացիների իրավունքներին։ Համաձայնագրում նշվել է, որ քաղաքացիության շնորհումը կարող է մերժվել միայն նրանց, ովքեր վտանգ են ներկայացնում պետությանը։ «Այդպիսի որակում կարելի է տալ, ըստ էության, յուրաքանչյուրին, մինչեւ իսկ Էստոնիայի վարչապետ Լաարին», գրում է «Կոմսոմոլսկայա պրավդան» հուլիսի 28-ի համարում։ Թերթը նշում է, որ Լաարն արդեն իսկ արել է իր մեկնաբանությունը՝ նշելով, որ բոլոր թոշակառու ռուս զինվորականները վտանգ են ներկայացնում Էստոնիայի պետությանը։ Նույն թերթը գրում է, որ այս պայմանագրով Ռուսաստանը շատ բան կորցրեց. նախ նա զրկվեց քաղաքական մանեւրի հնարավորությունից եւ այժմ չի կարող ստիպել Էստոնիային ոչ զորքերի դուրսբերման դադարեցմամբ, ոչ մարդու իրավունքների պահպանման պահանջով։ «Մարդու իրավունքների պաշտպանության հարցն այս երկրում, հավանաբար, չի բարեկարգվի, իսկ չհանելու արդեն ոչինչ չի մնա», գրում է թերթը։

ՀԱՄԱՌՈՏ

Կողոպտիչները սխալվեցին

ՆՈՎԳՈՐՈԴ, 28 ՀՈՒԼԻՍ, ՍՆԱՐՔ-ԻՆՖՈ-ՊՐԵՍ։ «Նովգորոդի ծխախոտինվեստ» միավորման շենքի տակ փորելով, անցք բացած կողոպտիչները փոքր-ինչ սխալվեցին իրենց հաշվարկներում։ Սղոցելով հատակը եւ քանդելով զրահապահարանի ներքեւի մասը, նրանք իրենց հետ տարել էին 350 հազար ռուբլուց փոքր-ինչ ավելի գումար։ Մինչդեռ նրանց կողմից չտեսնված մյուս մասում պահվում էր ավելի քան 2 մլն ռուբլի։ Անհաջողակ գողերին արդյոք հաջողվե՞ց հողափորման աշխատանքների ծախսերը հանել։

Քննվում է դավաճանությունը

ԴՈՒՇԱՆԲԵ, 29 ՀՈՒԼԻՍ, ՍՆԱՐՔ-ԻՆՖՈ-ՊՐԵՍ։ Ստեղծվեց Թավիլդարի (Լեռնային Բադախշան) դավաճանության փաստը հետաքննող կառավարական հանձնախումբ, որտեղ 3 օր առաջ գերի էր ընկել տաջիկստանցի 53 զինծառայող զրահատեխնիկայով եւ ամբողջ սպառազինությամբ։

digitised by A.R.A.R.@

Էջեր ղարաբաղյան հուշարձանությունների եւ խոհերի գրքից

Ղարաբաղ հողի վերքերն անցնում են իմ սրտի միջով

ԶՈՐԻ ԲԱԼԱՅԱՆ

Տիրոջը չճանաչող շները առաջին հերթին կծում են վիրավորներին

Կրկին ճսեցի հատուկ սղարասի մոտ: Զանգահարեցի Յանաեւին: Դա ցերեկվա ժամը չորսի կողմն էր: Հատուկ կոմուտատորի հերթապահը կամաց ասաց. «Խոսեք, ընկեր Յանաեւը սղարասի մոտ է»:

- Բարեւ ձեզ, Գենադի Իվանովիչ:

- Բարեւ,- ձայնը Յանաեւինը չէր: Հարյուր անգամ խոսել եմ հետը (նա ձայները բավական հստակ եմ տարբերում):

- Յանաեւին եմ ուզում,- ասացի ես եւ ներկայացա:

- Իսկ Պավլովը արդեն ձեզ չի՞ բավարարում...

Նայեցի լսափողին, ձեռքիս ափով փակեցի միկրոֆոնը, հայացքս ուղղեցի Հարությունյանի լեփ-լեցուն կաբինետի ներկաներին, սառնասառն արտահայտելով: Եւ ակամա

«Բանակն այլեւս չի մասնակցի ազգամիջյան բախումներին»: Իրո՞ք...

Օգոստոսի 21-ի առավոտյան կենտրոնական հեռուստատեսության հաղորդավարն ընթերցում էր Սոլիսակ տան մոտ զոհվածների մասին տեքստը, բայց աչքերից ու ձայնից երեւում էր, որ չի կարողանում զսպել ներքին հուզմունքը: Նա արդեն գիտեր, որ ընկում է եղել, որ դուռը տապալվել է, որ տանկերը չեն գնացել Սոլիսակ տան վրա: Եւ նրա հոգու ուրախությունը հաղորդվում էր ինձ: Ես մտածում էի փրկված Ղարաբաղի մասին: Իսկապես, հարկ չկա ամբողջ օվկիանոսը խմել համոզվելու համար, որ ջուրն աղի է: Մի կաթիլն էլ բավական է: Բավական է տեսնել, թե ինչ է կատարվում Հաբերում, խորհրդային դարանների հետ ինչպիսի տոնով են խոսում ընկեր զենիթալ... ները, հասկանալու համար, որ զոնե չկարելու համար:

Վերիշենում հարավային զորախմբի գլխավոր հրամանատարի տեղակալի հետ համոզվեցինք, որ խաղաղ գյուղի վրա կրակել են զինվորական ուղղաթիռներից: Որպես իրեղեն ապացույց հրթիռի մի բանի կտորներ վերցրինք: Գյուղի բնակիչների առըռած մղձավանջի մասին մեզ պատմեց «ԿՐԻԿ» կոմիտեի անդամ, փոխ-ծովակալ Գայդարը: Այդ ամենը ժապավենի վրա նկարահանել էր Ղարաբաղյան պատերազմի հեռուստատեսեցիր բուլղարուհի Ցվետանա Պասկալեւան:

Մեկ օր անց, հրթիռներդ ձեռքիս, պաշտպանության նախարարի կաբինետում էի: Նա ձեռքի մեջ շուռումուռ էր տալիս հրեշ-երկաթները եւ անընդհատ ծխում: Աչքերին չէր հավատում: Բայց չէր կարող չհավատալ, որովհետեւ նրան արդեն զեկուցել էր այն նույն գեներալը, որն ինձ բեկնածու են առաջադրել: Հինգ հարյուր ստորագրություն են հավաքել: Օրենքի համաձայն, երկրորդ փուլում սկսեցին հավաքել տասնհինգ հազար ստորագրություն: Մոսկվա բռնելուց առաջ հանդիպեցի դաշնակցական կուսակցության լիդեր Հրայր Մարուխյանի հետ: Խոսում էինք առաջիկա ընտրությունների մասին այն կապակցությամբ, որ նախագահի թեկնածու էր առաջադրված նաեւ իմ ընկերը դաշնակցական կուսակցության անդամ Սոս Սարգսյանը:

Գիշեր-ցերեկ մարդիկ էին գալիս ինձ մոտ: Բարեկամներ, ծանոթներ: Համոզում էին, որ համապետության նախագահի առաջիկա ընտրություններում իմ թեկնածությունը չպետք է հանեմ: Ես գիտակցում էի, որ խնկարկես չի կարելի հրաժարվել մարտընթից մասնակցելուց, բեկումն այն բանի համար, որ միաժամանակ

լսափողը ցած գցեցի, դիմելով նրանց: «Սա իսկապես Պավլովն է...»: Այդ ամենը մի ակնթարթ տեւեց: Արագ վերադարձեցի ինձ ու լսափողի մեջ ասացի.

- Գուցե Պավլովը ավելի է բավարարում:

- Եւ ես համառորեն պատմեցի Հաբերի դեպքերի ու պատերազմներ եւ նախապատրաստվող սադրանքի մասին: Հոտանի մասին, որ տալիս է գեներալներին Պոլյանիչկոն, իրեն արդեն համարելով ներքին գործերի նախարար:

- Լսիր ինձ ուշադիր,- Վալենտին Սերգեեւիչը խոսում էր երկարացնելով, մի տեսակ կակազելով:- Հավատա իմ խոսքին: Բաց թողեք այդ սդանքներին: Շուտով ամեն ինչ կարգին կլինի: Եւ ընդհանրապես ոչինչ մի նախաձեռնի: Լսափողը տալիս եմ Գենադի Իվանովիչին:

- Ես հետո ձեզ կզանգեմ,- լսեցի լսափողից:- Առայժմ արա այնպես, ինչպես ասաց Վալենտին Սերգեեւիչը: Ողջույն:

Յանաեւի ձայնը, առանց այդ էլ ռադիոկայանից աղավաղված, ինձ էր հասնում դոփոցի միջից, որ, դատելով ամեն ինչից, տիրում էր նրա կաբինետում:

Չգիտեմ ինչու, բայց Մոսկվայի հետ այդ խոսակցությունը ինձ վրա շատ ճնշող տպավորություն թողեց: Մինչ այդ պահը մի տեսակ լռջորեն չէի ընդունում ամբողջ խոսակցությունը: Հաղորդավարների խիստ, երբեմն աշխատանքի ձայների, որ հայտնում էին անբիծ կոչեր, հրամաններ, որոշումներ, հայտարարություններ: Գազազած տանկերը Մոսկվայի փողոցներում, գեներալների հանդգնության ծավալումը Հաբերում: Այդ ամենը ընկալվում էր մի տեսակ ոչ իրական, միջնորդված, իսկ այստեղ այնպիսի իրողություններ են, ինչպիսիք կենդանի ձայները նրանց, ովքեր ղեկավարում են հեղաշրջումը: Կարելի է, իհարկե, հենվելով սրտի բանականության վրա, գիտակցելով այն փաստը, որ երկիրը հիմա այլ է, ժողովուրդն այլեւս առաջվանը չէ, համոզել, որ դուռը չի հաղթանակի: Բայց ամեն դեպքում մի վտանգ կա: Դա ժամանակն է: Որքան կտեւի բռնի խառնակչությունը, երբ տիրոջը չճանաչող շները կծում են առաջին հերթին վիրավորներին: Իսկ Ղարաբաղը տեղովը վերք է:

Այդ գիշեր տասնհինգից մինչեւ հանգը, մեսակյան կապի մեջ գտնվելով Հաբերի հետ, անընդհատ զրուցումներ էի կատարում:

Սկիզբը՝ 21, 25, 28 մայիս,
1, 4, 8, 11, 15, 29 հունիս,
2, 7, 13, 16, 20, 23, 27 հուլիս

Հաբերը փրկված է:

Ասված իմ, ինչպես էր հետո արդարանում Մութալիբովը ԳԿՉՊ-ի օգտին տված հարցազրույցի համար, ինչպես էր ռադիոյով հաղորդված գրույցի համար դուռը շարժում Պոլյանիչկոն, որն իրեն համարում էր ԳԿՉՊ-ին զինվորագրված անձ: Հետո միայն ամեն տեսակ անեկդոտներ սկսեցին հորինել՝ «Որտե՞ղ էիր օգոստոսի 19-ին» թեմայով: Բայց չէ՞ որ ոմանք անհամբեր սպասում էին Սոլիսակ տան տապալմանը կամ գրավմանը:

Հաբերում ամեն ինչ կանոնավորվեց: Տղաներին փոխանակեցին: Բոլորը վերադարձան իրենց տեղերը: Գեներալներն արդեն ձայն չէին բարձրացնում պատգամավորների կամ լրագրողների վրա: Քամանդկի երեկոյան արդեն հրաման ստացվեց, որ Հաբերից հեռանան տասնյակ զրահամեքենաները: Բայց դժվար չէր գուշակել, որ հասկապես այդ օրերին, երբ երկիրը համակվել էր ֆանտաստիկ երանավետությամբ, դարձյալ օգտվելով առիթից դեպք է գնդակոծվեին հայկական սահմանամերձ գյուղերը: Արդեն Գերագույն խորհրդի նստաշրջանում, Գորբաչովի եկույթի օրը, զինվորական ուղղաթիռները գնդակոծել էին Վերիշենը, Կարաշինարը, Հայ Բոռիսը, Շահումյանը: Հասկապես շատ էր տուժել Վերիշենը: Շատ այնտեղ բոլոր փոխծովակալ Թիմուր Գայդարը: Սպանվածներ կային, այդ թվում երեխաներ: Ես զանգահարեցի պաշտպանության նորայրախ նախարար Եվգենի Շապոշնիկովին, որն այդ պաշտոնում փոխարինում էր նույնիսկ ոչ թե Յազովին, այլ գեներալ Մոիսեեւին, գլխավոր շտաբի նախկին պետին: Շապոշնիկովն անմիջապես հրաման տվեց հարավային ուղղության զորերի գլխավոր հրամանատարին թռչել Երեւան եւ պատգամավորի հետ գնալ իրադարձությունների վայրը:

Դա զարմանալի էր: Շապոշնիկովի հետ խոսակցությունից երկու ժամ հետո ինձ զանգահարեցին 7-րդ բանակի գլխավոր հրամանատարի ընդունարանից եւ հայտնեցին, որ հարավային զորախմբի գլխավոր հրամանատարի տեղակալը ժամանել է Երեւան եւ պատրաստ է ինձ հետ թռչել Վերիշեն:

Ահա այդպես: Նոր ժամանակներ են: Թեեւ բաց գիտեի, որ այդ ամենը երկար չի տեւելու: Պարզապես նոր նախարարը (կամ առայժմ պաշտոնակատարը) մի շաբաթ եւս ինքն է բարձրացնելու լսափողը, իսկ հետո նրա բազմաթիվ օգնականները հազար ու մի օբյեկտիվ պատճառներ կգտնեն ճեզ կաբինետ տիրոջ հետ

հետ թռչել էր Վերիշեն:

- Ի՞նչ եք անելու, Եվգենի Իվանովիչ,- հարցրի ես:

- Մի բան կարող եմ ասել, երբ կուզեք, նաեւ գրեք, բանակը երբեք այլեւս մասնակից չի լինի ազգամիջյան բախումներին:

- Կարող էի ձեզ հավատալ, երբ ծառայողական կամ քրեական հետաքննություն սկսվեր այն ամենի առիթով, ինչ որ արել է այստեղ բանակը:

- Ոչ մի հանցագործություն դուրս չի մնա մեր ուշադրությունից,- ասաց նա:

Գնդապետ Բուդեյկինը, որ Շահումյանի շրջանում գործված հանցանքների գլխավոր մեղավորն էր, 23-րդ դիվիզիայի հրամանատարը, արժանացավ բարձր կոչման: Հիմա նա գեներալ է: Ահա այդպես: Իմացած եղեք:

Երբ բարձր պաշտոնը խանգարում է գործին

Պատրաստվում էինք ԽՍՀՄ ժողովրդական պատգամավորների 5-րդ համագումարին: Դրան նախորդել էր ԽՍՀՄ Գերագույն խորհրդի նստաշրջանը: Այնտեղ ելույթ էր ունեցել գնդապետ Սմիռնովն ու պատմել Շահումյանում բանակի կատարած անկարգությունների մասին: Ադրբեջանի պատգամավորն իր ելույթում վիրավորեց Սմիռնովին: Հարկ եղավ, որ ես էլ ելույթ ունենամ: Միաժամանակ հրապարակեցի մի փաստաթուղթ, որը հաստատում էր Պոլյանիչկոյի համագործակցությունը պուտչիստներին. նա հրաման էր տվել արտակարգ դրության շրջանի պարետին լրացուցիչ տրամադրել բաց բռնել տեղական մի թերթից, որը պաշտպանում էր ԳԿՉՊ-ի նյութերը: Հաջորդ օրը ԽՍՀՄ դատախազը հայտարարեց սպասվող Լուկյանովի մասնակից լինելու մասին: Կասկած չկար, որ Անատոլի Իվանովիչին անհապաղ ելույթ կուննենա նստաշրջանում:

Այդ մարդու մասին ես դեռ կգրեմ: Այնպես ստացվեց, որ Ղարաբաղյան շարժման առաջին իսկ օրվանից նա հայտնվեց Երեւանում: Այդ ժամանակից զբաղվել է Ղարաբաղի հարցով: Ես նրան, ինձ թվում էր, լավ էի ճանաչում: Բայց այն, ինչ տեսա, առջեւեցի: Եւ խղճահարություն, եւ ամոթ էի զգում նայելով նրան: Կարելի է արդարանալ պաշտպանելով սկզբունքները, վերջապես հայրենիքը: Բայց արդարանալ մաշկը փրկելու համար՝ նվաստացուցիչ բան է:

Երկու օր ժամանակ էր մնում մինչեւ համագումարը: Հարկավոր էր հասցնել թռչել Երեւան եւ վերադառնալ: Ինձ Հայաստանի նախագահի

նոր մակարդակի բարձրացնեմ Գետաշենի, Հադրութի եւ Բերդաձորի գյուղերի դրաման: Լավ էի գիտակցում եւ այն հանգամանքը, որ ինձ երբեք չի կարելի նախագահ լինել: Պատճառներ շատ կային: Ամենակարեւորը երկուսն էին: Դրա համար չէի երկար տարիներ տասնյակ ակտիվ գործիչների հետ, որոնք զինվորագրված էին Բագրատ Ուլուբաբյանի բանակին, ինձ ամբողջովին նվիրաբերել Ղարաբաղի ազատագրման պայքարին, որովհետեւ Ղարաբաղի եւ Ղարաբաղյան շարժման բախտի ամենապատասխանատու պահին ինձ բույլ տայի բեռնաթափ իշխանության հիերարխիայի սանդուղքի գագաթը: Եւ երկրորդ. այնպես էր ստացվել, որ «Դուժբա նարոդով» ամսագրի 1974 թվականի 4-րդ համարում Ղարաբաղի մասին ակնարկը եւ հետո հրապարակախոսական բազմաթիվ նյութեր հրատարակելուց հետո, որոնցում անփոփոխ կերպով շոշափում էի Ղարաբաղի թեման, նրա ողբերգական ճակատագիրը, եւ հատկապես «Օջախ» գրքի լույսընծայումից հետո, իմ անձնավորությունն Ադրբեջանում, ոչ առանց մի խումբ մտավորական պերի «ճնողասների» ու «գրախոսների» օգնության, դարձել էր գրեթե հասարակ անուն: Ես արդեն չէի էլ կարդում այն ամենը, ինչ գրում էին իմ մասին: Չէի արձագանքում սպառնալիքներին: Հրաշալի հասկանում էի, հատկապես ԽՍՀՄ ժողովրդական պատգամավորների համագումարներում եւ երկրի Գերագույն խորհրդի նստաշրջաններում բազմաթիվ սկանդալային մենամարտերից հետո հենց միայն իմ կերպարանքը, կամ հիմա, ինչպես ընդունված է ասել, իմիջը, եթե ես հայտնվեմ նախագահի պաշտոնում, բավական կլինի, որ միավորվեն Ադրբեջանի բոլոր ընդդիմադիր ուժերը: Ես հետո եմ այն մտքից, որ նման բեռնայի շուրջ խորհրդածությունների առիթը օգտագործեմ Ղարաբաղի ազատության եւ մայր հայրենիքի հետ միացման համար պայքարողների ընդհանուր եւ վիթխարի զանգվածի մեջ, բեկյալ չնչին յափով ընդգծելով իմ անձը: Ամեն ինչ ասացվել է այնպես, ինչպես ասացվել է իրական կյանքում: Ես ընդամենը պարտավոր եմ վկայությունների ներառել բոլոր այդ իրողությունները, ինչպես նաեւ պարտավոր եմ խլացնելու իմ մեջ ամեն տեսակ զայրակցություններ, որոնց իրականացումը կարող է ստվեր գցել բուն գործի վրա, որին մենք ծառայում ենք:

Այնպես որ, ես նախապես գիտեի, թե ինչ եւ ինչպես պետք է խոսեմ Գետաշենի մասին իմ ժամանակավոր մենախոսության ընթացքում:

Շարունակելի

ՀԱՍԻՑ

Կանադահայ երիտասարդների առաքելությունը.

Ինչպես արդեն իրազեկել ենք, հուլիսի 22-ին Հայաստան եկան Կանադայի հայկական գաղութը ներկայացնող ՄԻՄԱ (Առաքելություն դեպի Հայաստան) երիտասարդական կազմակերպության 55 անդամները: Մեր աշխատակիցը եղավ Արփիկի շրջանի Հառիճ գյուղում, հանդիպեց խմբի անդամներին եւ նրանց ղեկավար, կանադահայ բեմի առաջնորդ Հովնան արքեպիսկոպոս Տերտերյանին:

Արքազանը հայտնեց, որ եթե անցյալ տարի 25 տղաներ ու աղջիկներ էին այցելել հայրենիք, այս տարի նրանց թիվը հասնում է 55-ի, խմբի անդամները, կամավորության սկզբունքով, իրենք են հոգում ճանապարհածախսը եւ իրենց ցանկությամբ աշխատում: Մեկ ամսվա ընթացքում 18-25 տարեկան ուսանողական ջոկատը պետք է վերականգնի եւ բնակելի դարձնի ոչ այդ նպատակով կառուցված շինությունը, 125 երեխաների համար մանկապարտեզը, որի աշխատանքները պիտի ավարտեն մինչեւ օգոստոսի 12-ը: Բացի այդ, ասաց նա, ունենք որիշ լուրջ ծրագրեր եւս:

Հառիճ գյուղում է գտնվում Հառիճավանքի համալիրը, հնագույն շինարարությունը կատարվել է 7-րդ դարում Ս. Գրիգոր եկեղեցին: Գլխավոր եկեղեցին կառուցվել է 1201 թ. Զաքարե եւ Իվանե երկայնաբազուկների հրամանով: 7-րդ դարից վանքում գործել է հայկական դպրոց, իսկ 11-րդ դարում վանքը կործանվել է, վերականգնվել 1185-1236-ին: 1850-ական թթ. մի խումբ հայրենասերների ջանքերով վանքը վերականգնվել է, եւ բացվել կիսագիշերօթիկ դպրոց: Փոքր ընդհատումով այն 1907 թ. գործել է, որպես երկսեռ ծխական դպրոց: 1887-88-ին այստեղ սովորել է Ավետիք Իսահակյանը: 1850-ական թթ. հայրենասերների նման, կանադահայ երիտասարդները սկսել են վանքի խուցերի վերանորոգումը:

- Իսկ եկեղեցի՞ն...

- Դրա համար շատ միջոցներ ու ջանքեր են պետք:

Ըստ որում, երկու տասնյակ մարդ սկսել է գործել: Կարեւոր է նաեւ այն հանգամանքը, որ կանադահայերից բացի, նախատեսվող աշխատանքներին իրենց մասնակցությունն են բերել նաեւ էջմիածնի եւ Շիրակի թեմի հոգեւոր ծեմարանները: Արքազանի խոսքերով, «տարեկան միջին հաշվով շուրջ 200 հազար դոլլարի դեղորայք է հանձնվում առողջապահության նախարարություն»: Կիրակի օրը, հուլիսի 31-ին, արքազանի առաջնորդությամբ կանադահայ երիտասարդները պետք է մասնակցեն Գորիսի Նորակունք եկեղեցու օծման արարողությանը, որ պետք է կատարի ինքը: Այս եւ ուրիշ միջոցառումների շնորհիվ կանադահայերը ծանոթանում են Հայաստանին: Կազմակերպվում են գեղարվեստական երեկոներ, ժամանակը լավ է անցնում, ուրախ են ու գոհ:

- Իսկ որտե՞ղ, ինչպե՞ս են ապրում ուսանողները:

- Ապրում են գյուղում, գյուղացիների հետ, նրանց տներում: Այդպես ավելի մոտ կգտնվեն եւ անմիջապես կշփվեն Հայաստանի հետ:

Աղջիկներից երկուսը՝ Տանյա Կուտուզյանը եւ Դիանա Ճիհանյանը, որ գրեթե ողջ ժամանակամիջոցում մեզ հետ էին եւ մտահոգված տեսագրող սարքի կարգավորմամբ, փոքր-ինչ գունատ էին այդ օրերի տեւական անձրեւներից ու ցրտերից:

- Դե՛, աղջիկներ, դուք չգիտե՞ք հայրենիքի դժվար վիճակը, չվախեցա՞ք այստեղ քաղցած մնալ,- կես լուրջ, կես կատակ միջամտեց մեկը:

- Եթե դուք ապրում եք, մենք էլ կապրենք,- անվարան պատասխանեց Դիանան:

ՅՈՒՐԻ ՍԱՀԱԿՅԱՆ

ՓՈԽԱՆԱԿՈՒՄ ԵՄ

Կոմիտասի փող. քարե 5 հարկանի շենքի 4-րդ հարկում գտնվող 3 սենյականոց բնակարանը՝ 2 եւ 1 սենյականոցների հետ:

Հեռ.՝ 250159

digitised by A.R.A.R.@

46 տարի տեւած թշնամանքից յետոյ, 4 օր առաջ Իսրայէլի վարչապետն ու Յորդանանի թագաւորը Մ. Նահանգների նախագահի կնքահայրութեամբ յայտարարեցին, թէ վերջ են տալիս իրենց միջեւ յաջորդական 3 պատերազմներով (1948, 1967 եւ 1973 թթ.) «ամրագրուած» պաշտօնական գոյավիճակին՝ պատերազմին: Վարչապետ Ցիցհակ Ռաբինն ու Հուսէյն թագաւորը՝ Վաշինգտոնում իրենց հրապարակային առաջին ձեռսեղմումից յետոյ հռչակեցին, թէ ճանաչում են «խաղաղութեան մէջ ապրելու միմեանց անկապտելի իրաւունքը»:

Իրականում, երկու երկրների ղեկավարների առաջին անգամը չէր, որ ուղղակի բանակցում էին միմեանց դի առաջ: Ի զարմանս քաղաքական դիտորդներից շատերի, այդ ժամանակ Ասադը սուիններով չէր դիմաւորել խաղաղութեան գնացք նստելու մասին Հուսէյնի մտադրութիւն-ցանկութիւնը: Ըստ վկայութիւնների, երկար ու լուռ լսելուց յետոյ իր խօսակցին, պարզապէս զգուշացրել էր նրան չշտապել Իսրայէլի հետ որեւիցէ պայմանագիր ստորագրելու գործում:

Չշտապել պայմանագիր ստորագրելու գործում: Սա՝ ապաւեն Սիրիայի հիմնական ուղղութիւնը մերձաւորարեւելեան ճգնաժամի կարգաւորման գործում, վերջին 19 տարիներին: Ոչ մի կերպ չթողնել, ամենայն նախանձախնդրութեամբ ու կասկածանքով հետեւել, որ Սիրիան որեւիցէ պայմանագրերով կամ դաշինքների ակսել է խօսել Իսրայէլի «միջազգայնօրէն ընդունուած սահմանների անվտանգութեան» մասին: Իսկ նախագահ Քլինթոնը Յուլիսի 25-ին Իսրայէլ-Յորդանան համատեղ յայտարարութեան ստորագրումից անմիջապէս յետոյ առաջինը զանգահարեց Հաֆէզ Ասադին՝ հաղորդելու լուրը եւ հրաւիրելու միանալ գնացքին:

Այդ բոլորը բաւարա՞ր է զերդագնացքս Ասադի համար: Ի հարկէ ոչ: Վերջին զարգացումները չե՞ն մեկուսացնի Դամասկոսին՝ ոչ, եթէ սեպարատ պայմանագրեր չկնքուեն: Ընդհակառակը, Ասադը բոլորից լաւ գիտի, թէ ամերիկեան «նոր» աշխարհակարգում աշխարհի այդ երկրի համար Սիրիան վերջին արգելքն է, խոչընդոտը: Եւ սովորաբար

ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՒԵԼՔ

Կարգաւորումը՝ դայթիններով

ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ

Միջին Արեւելքում քաղաքական յարաբերութիւնների ռեժիմ երեւի միշտ էլ մնալու է նոյնը՝ բանակցելիս կռւում են եւ կռուելիս՝ բանակցում: Այսինքն՝ բոլոր ղեկավարում բանակցում են, եւ բոլոր ղեկավարում՝ կռւում: Աշխարհի այդ շրջանում ոչինչ կայուն չէ, ինչպէս աւազները անապատի, որի վրայ ծնուել եւ ապրում են իրենց արաբներն ու հրեաները:

հետ: Դեռեւս մայիսի 15-ին, Եռուսաղէմում նրանք ոչ առաջին անգամ գաղտնի տեսակցութիւն էին ունեցել, որի ընթացքում Ռաբինը Հուսէյնին յիշեցրել էր այն մասին, թէ այժմ, երբ Յասեր Արաֆաթն էլ է միացել Եգիպտոսի Սադաթով սկիզբ առած եւ Մարոքով շարունակուող խաղաղութեան գնացքին, Պաղեստինի ազատագրման կազմակերպութիւնը (ՊԱԿ) կարող է Գազայից ու Երիխոյից յետոյ շուտով տէր դառնալ նաեւ ամբողջ Արեւմտեան ափին, խաղից դուրս թողնելով Յորդանանին: «Քո մղձաւանջը, զգուշացրել էր Ռաբինը Հուսէյնին, կարող է իրականանալ՝ Յորդանանը կարող է պաղեստինեան պետութիւն դառնալ»:

Բնականաբար, 1967 թ. վեցօրեայ պատերազմում Երուսաղէմն ու Արեւմտեան ափը Իսրայէլին զիջած Հուսէյն թագաւորը, որն այնուհետեւ կորցրած հողերը վերադարձնելու քաղաքական պայքարում չէր խուսափել գաղտնի հանդիպումներ ունենալ Իսրայէլի բոլոր վարչապետների հետ, բացի Մենախեմ Բեգինից, մինչեւ որ լրջօրէն հաւատի նաեւ Ռաբինի սպառնալիքի հետ: Արդէն 58 տարեկան վեհապետը, որը տառապում է երիկամների եւ շագանակագեղձի քաղցկեղից, եւ որը շատ լաւ գիտի պատմութեան մէջ գրաւելիք իր տեղը, գիտի նաեւ, թէ ինչ-որ տեղ արհեստականօրէն ստեղծուած իր պետութեան յետագայ գոյութիւնը այնքան էլ մեծ հարց չէ այլ պետութիւնների ու ժողովուրդների համար: Նրանց համար, ի վերջոյ, միեւնոյնն է, թէ Արեւմտեան ափն ու Յորդանանի այժմեան տարածքը պաղեստինեա՞ն պետութեան մաս մը կազմեն, թէ՞ Յորդանան-պաղեստինեան համադաշնակցութեան: (Տարբեր է Երուսաղէմի պարագան, որի միջազգայնացման մասին գոյութիւն ունեցող ծրագրերը ջուր ընկան, երբ վաշինգտոնեան վերջին հանդիպումից յետոյ նախագահ Քլինթոնը յայտարարեց, թէ Սուրբ քաղաքի յետագայ կարգավիճակի հարցը դեռեւս առկախ պէտք է թողնել): Յորդանանի վեհապետը երեւի բոլորից լաւ գիտի, թէ Միջին Արեւելքում ամերիկեան խաղաղութեան գնացքին իր միանալը պարզապէս ժամանակի խնդիր է, իսկ բուն, վճռական հարցը Սիրիան է:

[illegible] թէ [illegible], Ռաբինի հետ Լոնդոնում ունեցած հանդիպումից անմիջապէս յետոյ Հուսէյն թագաւորն շտապել էր Դամասկոս՝ «բացատրելու» նախագահ Հաֆէզ Ասադի ների՝ չկաշկանդուի, չմիջամտելով ընդհանուր գործընթացից, ամէն գնով թոյլ չտալ, որ Գոլանի բարձրաւանդակը զաւթած եւ թոյլիկ Լիբանանի տարածքից Դամասկոսին իր ներկայութեան սակ դահող Իսրայէլն ու նրա հզօր հովանաւոր Մ. Նահանգներն իրենց կամքը պարտադրեն Սիրիային կամ նրան դուրս գցեն խաղից: Գոլանը եւ իր արեւմտեան սահմանների անվտանգութիւնը - ահա Հաֆէզ Ասադի զոյգ մղձաւանջները, Հուսէյնի սեփական, գրեթէ անձնական մղձաւանջների դիմաց: Նա խիստ դաժան հակազդեցութիւն ցոյց տուեց 1978 թ. սեպտեմբերին, երբ հանգուցեալ Անուար Սադաթը նոյնպէս հանգուցեալ Մենախեմ Բեգինի հետ նախագահ Ջիմի Քարտերի կնքահայրութեամբ Քեմփ Դէյվիդում խաղաղութեան դաշն կնքելու նախօրէին եկել էր իր մօտ իրեն յայտնելու համաձայնագիրն ստորագրելու իր մտադրութեան մասին: Այդ ժամանակ նրա զօրքը 10 օր շարունակ կռուել ու հաւր քաղաքը Բէյրութի վրայ, որը դարձել էր ներարաբական պայքարի կռուադաշտ: Նոյն կերպ վարուեց նա, երբ, 1982-ին, Լիբանան ներխուժած իսրայելցիների հետ նախագահ Ամին Ժեմայէլը դարձեալ ամերիկեան միջնորդութեամբ եռակողմ դաշինք էր կնքում Բէյրութի մօտ, Խալդէում: Ասադի զօրքը այնուհետեւ 8 տարի շարունակ, մինչեւ 1990 թ. հոկտեմբերը, կռուել ակցանի մէջ առաւ Լիբանանի 65 տոկոսը, այնտեղ չթողնելով իսրայէլական եւ ոչ մի քննակէտ: Իսկ հիմա՞: Նախագահ Ասադը շատ լաւ է հասկանում, որ այս պահին, երբ հակաօսարակշռող Խ. Միութիւնը չկայ, ամերիկեան մենաշնորհութիւնն է կամք թելադրելու նաեւ Միջին Արեւելքում: Հետեւաբար, միշտ կառչելով համերժ իր վերլուծելով քաղաքական ուղեգծին՝ բայց չսայ դաշնագրով ամրագրուած հարցի լուծում, ձեռքին ամուր պահելով 2 յաղթաթուղթ՝ շնչահեղձ Լիբանանն ու Ծոցի պատերազմում ամերիկեան դաշնակից լինելու դեռեւս չհատուցուած պարտամուրհակը, Ասադի զգայուն ականջները փորձում են նորանոր բաներ որսալ: Եւ ոչ Թէլ-Ավիվը, ոչ էլ Վաշինգտոնը, թւում է, այժմ վհատ չեն նրա ականջին հաճելի բաներ փսփսալուց: Վարչապետ Ռաբինն արդէն իր վերջին յայտարարութիւններում այլեւս չի ժխտում, որ Գոլանի բարձրաւանդակն անհրաժեշտ մասն է կազմում Իսրայէլի «կենսական անվտանգութեան», այլ ընդհակառակը, վերջինին միշտ էլ մեծ գին են վճարում: Հետեւաբար պէտք է խաղալ այնպէս, որ ոչ միայն Գոլանը վերադարձուի միանուագ (Իսրայէլն առաջարկում է՝ հանգրուաններով), այլեւ, միգուցէ Լիբանանից էլ մասնաւորում կատարուի «Մեծն Սիրիային»: Ի դէպ, Սիրիան միշտ էլ մերժել է Լիբանանի հետ դիւանագէտներ փոխանակել, իր փոքրիկ հարեւանին համարելով «կրտսեր եղբայր», իսկ եղբայրների միջեւ դիւանագիտական յարաբերութիւններն անհրաժեշտ չեն...

Ասադն ունի նաեւ «ստուերային» մի յաղթաթուղթ՝ Իսրայէլի դէմ գործող ամէն տեսակի ահաբեկչական կազմակերպութիւնները՝ «Հըզբոլլահի», «Համաս», պաղեստինեան ծայրայեղական խմբաւորումները, եւ այլն, որոնք եթէ չեն կազմակերպուած Դամասկոսի կողմից, գոնէ վերահսկւում են, եւ, բնականաբար, նպաստում Իսրայէլին անհանգիստ վիճակում պահելու գործում: Այդ խմբերն արդէն թւում է փոխել են իրենց մարտավարութիւնը՝ Իսրայէլին ու նրա շահերին հարուածում են ոչ միայն Լիբանանի հարաւում, եւ Արեւմտեան ափում, այլեւ եւրոպական ու հարաւամերիկեան մայրաքաղաքներում: 9 օրուայ ընթացքում նրանք 3 ահաբեկչութիւն կազմակերպեցին, առաջինը՝ Բուէնոս-Այրէսում, միւս երկուսը՝ Լոնդոնում: Այժմ Իսրայէլն ստիպուած է հսկողութիւն կատարել բոլոր ճակատների վրայ, դրսում թէ ներսում: Ներսում՝ նաեւ սեփական ծայրայեղականների վրայ, որոնցից ամենամոլեռանդը անցեալ Յունուար ամսին Երուսաղէմի մզկիթում 52 արաբ սպանեց: Անկին Իսրայէլն ստիպուած է ստանձնել ամենաստորին [illegible] անվտանգութիւնը՝ Եգիպտոսի Մուբարաքին պաշտպանել «Ջամահիյէ Իսլամիյէի» ծայրայեղականներից, Յասեր Արաֆաթին՝ «Համասից» ու միւսներից, Հուսէյն թագաւորին՝ բոլորից...

Սիրիան չի շտապում կամ ձեւացնում է, թէ չի շտապում: Շտապողն Իսրայէլն է, որ այդքան կարիքն ունի արաբական շուկայի: Շտապում է նաեւ Վաշինգտոնը, որը դեռեւս կարեւոր հարցեր ունի Իրանի, մանաւանդ Իրաքի հետ: Եւ շտապողները պէտք է վճարեն: Մինչ այդ, կարելի է համբերատար սպասել մերձաւորարեւելեան [illegible] խաղերում: Գնացքը գնում է, դայթինները կարող են [illegible] նրա ընթացքը: Միշտ էլ ժամանակ կլինի գնացք բարձրանալու:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Հարավային Կորեան ԿԺԴՀ-ի միջուկային զենքի մասին տեղեկություն չունի

ՍԵՈՒԼ, 28 ՅՈՒԼԻՍ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հարավային Կորեան չունի այնպիսի տեղեկություններ, որոնք կհաստատեն ԿԺԴՀ-ում արդեն 5 միջուկային ռումբերի առկայությանը վերաբերող հայտարարությունները, որոնցով երեկ հանդես եկավ հյուսիսկորեացի հերթական փախստականը, որն իրեն ներկայացնում է որպես Փենյանի կառավարության ղեկավարի ազգական: ԿԺԴՀ նախկին արտաքին առեւտրական աշխատող 36-ամյա Կան Մենի ցուցմունքները պահանջում են լրացուցիչ հավաստումներ, եւ հարավկորեական հատուկ ծառայությունները համապատասխան ուղիներով զբաղվում են դրանց ստուգումներով, հայտարարեցին Կորեայի Հանրապետության ազգային անվտանգության պլանավորման գործակալությունում: Իր հերթին Հյուսիսային Կորեան կտրականապես հերքեց Կան Մենի նշած տեղեկությունները, իսկ Փենյանի ռադիոն 36-ամյա փախստականին «[illegible]» անվանեց ի պատասխան նրա այն հավաստիացումների, թե ինքը ԿԺԴՀ վարչական խորհրդի վարչապետ Կան Սեն Մենի փեսան է:

Հնդկաստանում արգելվեց չծնվածների սեռի ստուգումը

ՆՈՐ ԴԵԼԻ, 28 ՅՈՒԼԻՍ, BBC: Հնդկաստանի [illegible]րհրդարանի ստորին պալատը երեկ միաձայնությամբ որոշեց արգելել չծնվ[illegible]րեխաների սեռի բժշկական ստուգումները: Շարժառի՞թը: Պարզվել է, որ Հնդ[illegible]ստանում վերջին շրջանում խախտվել է նորածին աղջիկների ու տղաների [illegible] համամասնությունը՝ 1000 տղայի դիմաց նորածին աղջիկների թիվը չի ան[illegible]ում 930-ը: Դրա պատճառն այն է, որ հնդկական ընտանիքում աղջիկ երեխան[illegible] բեռ են համարվում: Հետեւաբար, ծնողներից ոմանք պտղի սեռի ստուգումից հետո «խուսափում են» աղջիկ երեխաների ծնունդից: Այդ պատճառով էլ, ըստ հնդիկ մասնագետների, վիժումների զոհերի մեծ մասը աղջիկ երեխաներ [illegible]: Խորհրդարանը խիստ պատժամիջոցներ հանձնարարեց նաեւ բոլոր այն [illegible]կների նկատմամբ, ովքեր հանձն կառնեն ստուգել չծնված երեխաների սե[illegible]

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Հանս Դիտրիխ Գենշերը երջանիկ թոշակառու է

Վերջին երկու տարիներին Գերմանիայի ազատական կուսակցության կրած անհաջողությունների առնչությամբ ոմանք դրա նախկին նախագահ Հանս Դիտրիխ Գենշերին խորհուրդ էին տալիս կուսակցության ղեկավարությունն ստանձնել, մինչեւ այս տարվա հոկտեմբերին կայանալիք ընտրությունները: Այս տարվա առաջին ձախողումն այն

էր, որ Ստորին Սաքսոնիայի երկրամասային ընտրություններում ազատական կուսակցությունը ձայների անհրաժեշտ հինգ տոկոսն անգամ չհավաքեց տեղական խորհրդարանում տեղեր ունենալու համար: Հաջորդ անհաջողությունը հունիսի 12-ի եվրախորհրդարանի եւ ավելի ուշ՝ Սաքսոնիա-Անհալթի երկրամասային ընտրություններն էին: Մի խոսքով, այն բանից հետո, երբ 18 տարի Գերմանիայի դիվանագիտությունը գլխավորած փորձառու Հանս Դիտրիխ Գենշերը կառավարությունից անսպասելիորեն դուրս եկավ 1992 թ. ապրիլին, ազատական կուսակցության ձախողումները հաջորդում են իրար, որը կարող է նույնիսկ Գերմանիայի քաղաքական ասպարեզից դուրս մնալ հոկտեմբերի 16-ին կայանալիք ընտրություններից հետո:

Սակայն կուսակցության որոշ անդամներ հանդիմանում են Գենշերին: Անակնկալորեն 1992 թ. նա իր պաշտոնը թողեց, առանց փոխարինող գտնելու: Իսկ երբ մի քանի ամիս անց նրան առաջարկեցին իր թեկնածությունը ներկայացնել նախագահական ընտրություններում, Գենշերը մերժեց առաջարկը: Մինչդեռ նրա անձը կարող էր համախմբել քաղաքական գործիչներին եւ բարելավել ազատական կուսակցության վիճակը:

Հանս Դիտրիխ Գենշերը, հանրային կարծիքի հարցումների համաձայն, մնում է Գերմանիայի առավել հարգված քաղաքական գործիչներից մեկը: Սակայն վերջերս նրա վարկին փոքր-ինչ վնասեց «Ֆոկուս» շաբաթաթերթի հրապարակումներից մեկը: Թերթը պարզել է, որ նախկին ԳԴՀ-ի Հալլե քաղաքում ծնված Հանս Դիտրիխ Գենշերը ժամանակին եղել է նացիստական կուսակցության անդամ: Նրա անունն առկա է Բեռլինի վավերագրերի կենտրոնի արխիվներում հայտնաբերված 1944 թ. օգոստոսյան մի ցանկում: Գերմանիայի նախկին արտգործնախարարին, որը 1969 թ. դեռ ներքին գործնախարար էր, այդ թվականին հայտնեցին ցանկում իր անվան առկայության մասին: Այսօր Հանս Դիտրիխ Գենշերը պնդում է, թե նացիստական կուսակցության ցուցակներում իր անունը նշված է եղել առանց իր գիտության:

Le Point, 16 հուլիս

«ՆԱԻՐԻ-ՏՈՒՐԻՍՏ» ՖԻՐՄԱՆ
ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է
1 Իսկական հայ ֆուտբոլասերներին մեկնել Բելգիա եւ Ներկա լինել ֆուտբոլի Եվրոպայի առաջնության ընտրական խաղերի ԲԵԼԳԻԱ - ՀԱՅԱՍՏԱՆ հանդիպմանը:
Թռիչքը՝ օգոստոսի 25-ին, փաստաթղթերի ընդունումը՝ մինչեւ օգոստոսի 1-ը:
2 4 - օրյա ուղեւորության Երեւան - Վարշավա - Երեւան
Թռիչքը՝ ամեն երկուշաբթի, օգոստոսի 1, 8, 15-ին:
3 Հրապուրիչ ճանապարհորդության Երեւան - Բրեստ - Լեհաստան (ավտոբուսով) - Բրեստ - Երեւան
Թռիչքը՝ օգոստոսի 4, 15, 25-ին
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄ Է
Նոր երթուղի՝ Երեւան - Մին-Վոդի - Բրեստ «Իկարուս» ավտոբուսով
ԴԻՄԵՔ ՄԵԶ
«Էրեբունի» հ-ց, սեն. 430 հեռ. 56-04-94, 58-05-40, 65-28-62
«Անի» հ-ց, սեն. 617, 326 հեռ. 59-46-17, 59-43-28
Ա

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Հուլիսի 28-ին Երեւանի կամերային երաժշտության տանը տեղի ունեցավ հիմնադրամի բացման հանդիսավոր արարողությունը։ Համազասպ Մխիթարյանի եւ Արա Հայրապետյանի գեղանկարների ցուցահանդես-վաճառքն ուղեկցվեց Վահագն Սամբուլցյանի «Գանձեր» անսամբլի նվագով. Մանուկյանը Մոնթե Մելքոնյանին նմանեցրեց մի լուսավոր ցախի՝ թե երկու-երեք սերունդ նման ցախ չծնվի մի ժողովրդի մեջ, այդ ժողովուրդը կդատապարտվի կործանման։ Հիմնադրամի ծավալած գործունեության սկիզբը համընկավ Մոնթե Մելքոնյանի Հայաստան հասնելու եւ Արցախ մեկնելու աշխարհագրական ուղղված դիմումում հիմնադրամի վարչությունը տեղեկացնում է, որ իր գործունեության արցախյան շրջանի հենց սկզբից Մոնթեն աշխուժացրեց աշխարհի տարբեր ծագում ունեցող իր համախոհներին, բարեկամներին բոլորի ուժն ու կորովը համախմբելով Արցախի բազմազան խնդիրների լուծման գործում։ Անդամ աշխատանքով եւ տնտեսական օգնության կազմակերպմամբ զորավարի գործունեությանը նպաստեցին մեծ թվով հայաստանցի եւ սփյուռքահայ հայրենասերներ։

Լավագույն տղերքը հեռանում են... Լավագույն տղերքը «վերադառնում են»...

ՌՈՒԶԱՆ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

«Իրականում հիմնադրամի բացումը բոլորովին նոր գործունեության սկիզբ չէ։ Ինչով միշտ մենք զբաղվենք, Մոնթեն վաղուց արդեն սկսել էր իրականացնել (երբեմն անտարբեր չի եղել նաև խաղաղ բնակչության հուզող խնդիրների նկատմամբ)։ Հիմնադրամը կդառնա Մոնթե Մելքոնյանի գործունեության մի նոր փուլ՝ իր բազմակողմանիությամբ եւ իր անունով...», այսպես կամեցավ ասել իրենց գործունեությունը Մոնթեի այրին՝ Սեդա Մելքոնյանը։

եւ Վլադիմիր Արզումանի, Ավետիսյանի Խանումյանի անունով։

ՀՀ պաշտպանության փոխնախարար գեներալ Պետրոսյանն իր ելույթում հաղորդեց, որ Երեւանի ռազմավարժական ուսումնարանն այսուհետ կրելու է Մոնթե Մելքոնյանի անունը, եւ որ նախարարությունը դիմել է Երեւանի քաղաքապետին Խորհրդային շրջանը նրա անունով կոչելու առաջարկությամբ։

Գեներալը հիմնադրամին հանձնեց զորավար Ավոյի դաշտային պայուսակն ու բուրդ հետախուզներից մեկի գրառումները, ինչպես նաեւ մի քարտեզ, որում պատկերված են Ավոյի եւ իր մարտիկների ազատագրած շրջանները։

Ելույթ ունեցավ գեներալ Արկադի Տեր-Թադեւոսյանը (Կոմանդոս), պաշտպանության նախկին նախարար Վազգեն

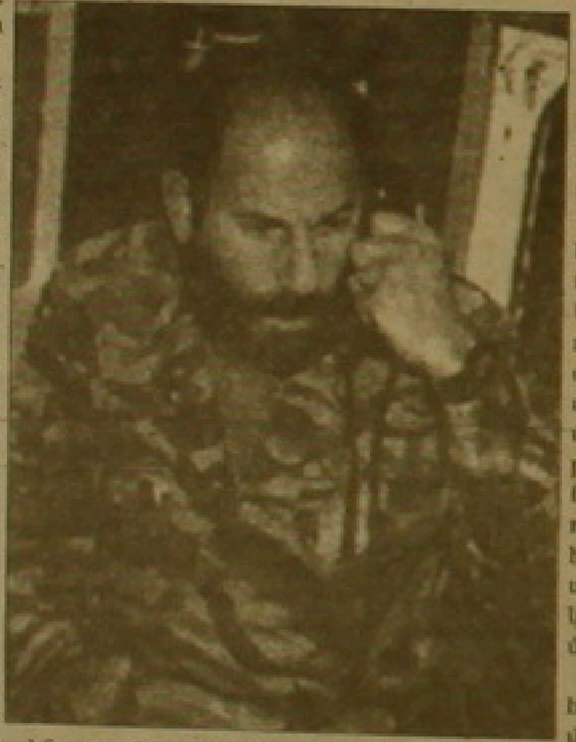

Սարգսյանը, հիմնադրամի հավատարմատարներ Ռաֆֆի Հովհաննիսյանը, Նորա Փափազյանը, ջոկատի անդամները։

Հիմնադրամը նախատեսում է աջակցել Արցախի ավերված քաղաքների ու գյուղերի վերակառուցմանը, ձեռնարկել մարտական գործողությունների ընթացքում տուժած անձանց օգնության ծրագրեր։ Արտասահմանյան սփյուռքահայ հայրենասերներ։

Հիմնադրամի կանոնադրական խնդիրներից է Հայաստանի սահմանամերձ շրջանների, Արցախի ավերված քաղաքների ու գյուղերի վերակառուցմանն աջակցելը, ծնողազուրկ, վիրավոր եւ զոհված ազատամարտիկների ընտանիքներին բարոյական եւ նյութական օգնություն ցուցաբերելը, արտերկրի հայ գաղթօջախների հետ համագործակցումը, երիտասարդության ոգեւոր տնտեսական, ֆիզիկական զարգացման ծրագրերին օժանդակելը։

Հիմնադրամի նախագահուհին է Սեդա Մելքոնյանը, փոխնախագահը՝ գեներալ Հարությանը։ Վաղ առաջին օրերին։ Հայրենակիցներին

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ

Թանգարանային ցուցանմուշները լվացքի պարանից կախված

ԵՐԵՎԱՆ, 28 ՀՈՒԼԻՍ, ՓԱՍՏ։ Շուրջ երկու տարի է, ինչ Հայաստանի բնության պետական թանգարանը անօթեւան է մնացել։ Թանգարանը իր զբաղեցրած տարածքից հեռացվեց նախկին քաղաքապետ Համբարձում Գալստյանի բանավոր կարգադրության համաձայն՝ այն հիմնավորումով, թե թանգարանի տարածքը հատկացվելու է իրանցի վերակառուցողների խմբին՝ պատկական մզկիթի վերականգնման համար։ 1992 թ. հունվարի 1-ին թանգարանի ցուցանմուշները հանվեցին փողոց, եւ այդ ժամանակից մինչեւ օրս թանգարանի ճակատագիրը դեռեւս որոշված չէ։ Անընդմեջ շարունակվող խուճապների հետեւանքով ոչնչացան թանգարանային բացառիկ արժեք ունեցող ցուցանմուշներ։ Թանգարանի տնօրեն Իրեն Ծրանգյանի ջանքերի շնորհիվ թանգարանին վարձակալական սկզբունքներով տրամադրվեց կոմերիտմիության պատմության նախկին թանգարանի տարածքը։ Սակայն տարեվերջին ավարտվում է պայմանագրի ժամկետը, եւ դարձյալ թանգարանի տեղակայման հարցը մնում է անկախ։ Բացի այդ, տրամադրված տարածքը ոչ միայն չի համապատասխանում թանգարանին ներկայացված տարական պահանջներին, այլ խիստ վնասակար ազդեցություն է ունենում ցուցանմուշների վրա, իսկ այստեղ պահվում են նմուշներ, որոնց տարատեսակը արդեն գոյություն չունի բնության մեջ։ Թանգարանի աշխատակիցների մի մասը աշխատում է նախկին շենքի տարածքում, որտեղ եւ գտնվում է թանգարանի գույքը, իսկ մյուս մասը՝ վարձակալված տարածքում, որտեղ պահվում են ցուցանմուշները։ Կոմերիտմիության պատմության նախկին թանգարանի խոնավ եւ կիսաքանդ սենյակներում կախված լվացքի պարանների վրա ամրացված են թանգարանի հազարավոր ցուցանմուշները, որոնք եզակի են ոչ միայն Հայաստանում, այլեւ Անդրկովկասում։

Թանգարանի ճակատագիրը այսօր չի հուզում ոչ մեկին։ Փաստորեն գոյություն չունի որեւէ փաստաթուղթ, համաձայն որի մենք հեռացվել ենք մեր տարածքից, բայց մենք չենք կարող վերադառնալ այնտեղ։ Հայտնվել ենք անհեթեթ իրավիճակում՝ թանգարանը կա եւ չկա։ Եվ ամենասարսափելին այն է, որ ոչ ոք չպատժվեց այս քմահաճույքի համար, ասաց Իրեն Ծրանգյանը։

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ

Դամբարա՞ն թե դիարան

Մոտ չորս հազար տարի առաջ ֆրեները կանխատեսորեն հոգացել էին, որպեսզի կողոպտման միրաժաները որևէ կարելի է երկար ժամանակ անտեղյակ մնան փարավոնների թաղման իրական վայրի մասին։ Քանի որ դամբարանները բազմանում էին դեռեւս այն ժամանակ, ֆրեները տարբերաբար հավաքում էին համեստ գույքով տիրակալների մումիաները, դնում հասարակ դագաղների մեջ եւ գաղտնի տեղափոխում նախօրոք որոշված տեղը. արարվում էր մի յուրատեսակ «եղբայրական գերեզման»։ Նման երկու գերեզման անցյալ դարի վերջին հայտնաբերվել են Թագավորների դաշտավայրում՝ Լուքսորից ոչ հեռու եւ մասամբ տեղափոխվել Կահիրե։

Փարավոնների մումիաների մշտական ցուցադրումը բացվեց եգիպտական թանգարանում, 1964 թվին։ Այնուհետեւ, Անվար Սադաթի օրոք, այն տեղափոխեցին պահոց, որովհետեւ նա խազաղական դեկրետը եգիպտոսի նախկին տիրակալների աճյունների ընդհանուր դիտման դնելը համարեց սրբապղծություն։ Վեց տարի առաջ հրամանագիրը վերացվեց, եւ ահա այժմ, ամերիկյան մասնագետների համագործակցությամբ, երկարատեւ նախապատրաստություններից հետո եգիպտական թանգարանում բացվեց փարավոնների մումիաների ցուցադրությունը, որ զբաղեցնում է երկրորդ հարկի մի ընդարձակ դահլիճ։ «Մումիաների դամբարանի» առաջիկա բացման մասին թերթերը գրել էին մի ամբողջ տարի, այնպես որ այցելուները վաղօրոք գիտեին, որ ցուցադրման դահլիճում սպասվում են տեխնիկական զանազան «հրաշքներ» եւ լուսային էֆեկտներ։

Հնությունների եգիպտական կազմակերպության ղեկավար Աբդել Ղալիմ Նուրեդինը բացման նախօրեին հայտնեց. «Մեր նախնիների աճյունների ցուցադրումը խորը երեւույթ է, որ արտահայտում է մեր հարգանքը նրանց եւ ազգային ժառանգության նկատմամբ։ Այն կ յուպաստի զբոսաշրջիկների ներգրավման գործին, կպարտադրի հուսալի ու սիրալիրումը եւ, բացի այդ, կօգնի ա [illegible] թանգարանը»։

Սակայն մի քեռ հավաքված ցուցանմուշների առատությունից այցելուն դադարում է դրանք ընկալել որպես խաղաղ ֆակիրության հազվագյուտ վկայություններ։ Երբ մտնում ես դահլիճ, թվում է, թե ընկել ես մի ամերիկյան մասնավոր

թաղման բյուրո։ Խեղճ փարավոններ։ Որքան նրանք նման չեն իրենց գրանիտե արձաններին։ Ինչու՞ են ծեզ գրկել ծոփ սարկոֆագներից, իշխանության ատրիբուտներից, այն ամենից, ինչով դուք հեռանում էիք «Արեւի հետեւից», որպեսզի մնաք ձեր հպատակների հիշողության մեջ ոչ որպես դիակներ։ Միայն պակասում են բանաձով գրված հանձնարարականները։ Ահա այսպիսի տպավորություն է մնում այցելուի մեջ։

Եգիպտական հնէաբան Զիգ Քամիլը գրում է. «Իհարկե, շատ լավ է մի տանիքի տակ հավաքել այսքան հայտնի փարավոններին, սակայն նրանց ինչու՞ են զրկել թաղման հանդերձանքից։ Առանց դրանց բազավորներն ուղղակի խղճուկ են թվում, ինչպիսի լուսավորություն էլ ուզես սարքել։ Ցավալի է, որ նոր ցուցադրումն հիմք նշապեսի տուրիզմի զարգացմանը, սակայն նա չի կարող բավարարել մշակութային, գեղարվեստական եւ պատմական հետաքրքրությունը, որին պետք է ծառայի յուրաքանչյուր թանգարան»։

ԵՐԵՎԱՆ

Թանգարանը սպասում է հովանավորին

ԵՐԵՎԱՆ, 29 ՀՈՒԼԻՍ, ՓԱՍՏ։ Եղիշե Չարենցի գրականության եւ արվեստի թանգարանի տնօրեն Հենրիկ Բախչինյանը հայտնեց, որ տեւական ժամանակ է, ինչ թանգարանում կանգ են առել հավաքչական աշխատանքները, քանի որ թանգարանի դրամական միջոցները խիստ անբավարար են այդ աշխատանքները կատարելու համար։ Վերջին շրջանում թանգարանի հավաքածուն համալրվում է հիմնականում նվիրատվությունների շնորհիվ։ Սակայն միայն նվիրատվություններով հնարավոր չէ ձեռք բերել ողջ մշակութային ժառանգությունը, որն այժմ կուտակվել է անհատ խաղաքացիների մոտ։ Հ. Բախչինյանի կարծիքով, առանց լուրջ հովանավորների թանգարանը կզրկվի հայ մշակույթի պատմության համար բացառիկ արժեք ունեցող հավաքածուներ ձեռք բերելու հնարավորությունից։ Թանգարանի աշխատակիցները հույս ունեն, որ կգտնեն հայ մշակույթի սիրահար մարդիկ, որոնք իրենց դրամական աջակցությունը ցույց կտան ազգանվեր այս գործին եւ կհովանավորեն թանգարանի հավաքչական աշխատանքները։ Նա հայտնեց նաեւ, որ թանգարանի վերջին ձեռքբերումները դարձյալ կատարվել են նվիրատվությունների շնորհիվ։ Թանգարանին մեծարժեք մի հավաքածու է նվիրել Կարեն Սիմոնյանը. 28 գծանկար եւ հայ գրողների դիմանկարների մի շարք, որոնց թվում Մուշեղ Գալշոյանի, Հրաչիկ Դաշտենցի, Միհրանյել Նալբանդյանի, Եղիշե Չարենցի, Ռաֆայել Պատկանյանի դիմանկարները։ Թանգարանին նվիրատվություն է կատարել նաեւ Լեւոն Թոխմաջյանը՝ նվիրելով Համո Սահյանի մարմարե կիսանդրին։

ՀԱՄԱՌՈՏ

Բացվել է նոր տիկնիկային թատրոն Արարատում

ԵՐԵՎԱՆ, 28 ՀՈՒԼԻՍ, ՓԱՍՏ։ Արարատի խաղխորհրդի գործկոմի մշակույթի բաժնի նախաձեռնությամբ քաղաքում բացվել է եւ շուտով կգործի տիկնիկային թատրոն։ Նրա ղեկավարման գործն ստանձնել է ճանաչված մանկավարժ Սիրա Սամուելյանը։ Թատրոնի ստեղծագործական խումբն աշխատում է Թումանյանի «Քաջ Նազարը» հեքիաթի բեմադրման վրա, եւ օգոստոսին նախատեսվում է առաջին ներկայացումը։ Այս գործում մեծ օգնություն են ցույց տալիս խաղխորհրդի գործկոմը, «Արարատցին» տրեստը, ցեմենտ-շիֆերի գործարանը, տրիկոտաժի ֆաբրիկան, «Կայծ» կոոպերատիվը եւ այլն։

Արտիստականի նոր ներկայացումը

ԵՐԵՎԱՆ, 29 ՀՈՒԼԻՍ, ՓԱՍՏ։ Օգոստոսի 6-ին Երեւանի Արտիստական թատրոնում տեղի կունենա հերթական ներկայացման նորամուտը։ Սայրախաղաղի թատերասերների գնահատությանը կներկայացվի Թենեսի Ուիլյամսի «Մոլակե գազանանոցը» պիեսի բեմադրությունը։ Բեմադրությունը եւ գեղարվեստական ձեւավորումը Արմեն Էլբակյանինն է։ Եւ «Մոլակե գազանանոցի» եւ Լեւոն Շանթի «Կայսրի» բեմադրությունը հովանավորել է «Լեռնեյ» առեւտրական համատեղ ձեռնարկությունը։

Աստղերի խենթություններից

«Գայլը», այսպիսին է Ջաք Նիկոլսոնի վերջին ֆիլմի անունը, որի պրեմիերան կայացավ Նյու Յորքի Զիգֆիլդ

թատրոնում։ Դիտումն ավարտվեց բուռն ու էֆեկտներով երեկույթով, որի ժամանակ մի շարք աստղեր, ինչպես Լայզա Մինելին, Միշել Պֆեյֆերը, իրենց բարեկամին զվարճացնելու նպատակով դահլիճ ներկայացան գայլի դիմակներով։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Թումանյանը աստղ պարզեւն է

ԱՐԱՄ ՄԱՐՏԻՐՅԱՆ

Երեկ Հայաստանի Ազգային գրադարանի ճեմասրահում տեղի ունեցավ Հովհաննես Թումանյանի ծննդյան 125-ամյակին նվիրված նիստի եւ ցուցահանդեսի բացման հանդիսավոր արարողությունը, որի հովանավորն էր «Մերկուրի» ձեռնարկությունը։

Միջոցառումը բացվեց «Հայմավուրք» երգչախմբի կոմիտասյան ստեղծագործությունների կատարմամբ (գեղարվեստական ղեկավար Միհրան Ղազելյան)։ Արդա զեկուցով ելույթ ունեցան բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր, գրադարանի տնօրեն Ռաֆայել Իշխանյանն ու բանասիրական գիտությունների դոկտոր Դավիթ Գասպարյանը։ Ռաֆայել Իշխանյանը մասնավորապես ասաց. «Թումանյանի գաղափարները վերհիշելու նպատակով է կազմակերպված այս միջոցառումը, գաղափարներ, որոնք իրենց մեջ ամփոփում են սեր, սեր մարդկանց եւ ազգերի միջեւ»։ Իզուր չէ Թումանյանը ասել. «Անկախ Հայաստանի ամենամեծ հաղթանակը կլինի այն, որ նա եղբայրական սիրով կկարողանա տիրել հարեւան ժողովուրդների սրտերին»։ Թումանյանը այն անձնավորությունն էր, որը ճանաչել էր երկնային նրանությունը, եւ նա այլեւս անիմաստ էր համարում չարությունն ու ննենգությունը։ Թումանյանը աստղ պարգեւ է հայ ժողովրդին։ Ցուցահանդեսում ներկայացված էին Թումանյանի գրքերի բոլոր հրատարակությունները՝ տարբեր լեզուներով։

Կազմակերպվեց նաեւ գրական մրցույթ, որի միայն առաջին հարցին կարողացավ պատասխանել հանդիսատեսներից մեկը։

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ Մարզական

ԲԱՐԻ ԿԱՄՔԻ ԽԱՂԵՐ

Էմմիյանը մրցապարեզ դուրս չեկավ ճամպրուկի պատճառով...

Ըստ Սնարկի հաղորդագրության, անվանի հեռացատկորդ Ռոբերտ Էմմիյանը, որը Ֆրանսիայից ժամանել էր Սանկտ Պետերբուրգ մասնակցելու «Բարի կամքի» խաղերին, մրցապարեզ դուրս չեկավ արտառոց դեպքի պատճառով: Բանն այն է, որ Եվրոպայի ռեկորդակիրը ժամանելով Սանկտ Պետերբուրգ, մնաց առանց մարզահագուստի: «Էյր Ֆրանս» ավիաընկերությունը Ռոբերտ Էմմիյանի ճամպրուկը Պետերբուրգի փոխարեն ուղարկել էր Մոսկվա: Իսկ հեռացատկի հատվածում հաղթեց աշխարհի ռեկորդակիր, ամերիկացի Մայք Պաուելը, որը ցույց տվեց 845 սմ արդյունք: Նրանից 6 սանտիմետրով հետ մնաց ամերիկացի մեկ այլ հեռացատկորդ Էրիկա Օլդերը:

Մամուլի ատաշեում Սանկտ Պետերբուրգի քաղաքապետ Անատոլի Սոբչակը հայտարարեց. «1986 և 1990 թթ. «Բարի կամքի» խաղերը քաղաքական բնույթ էին կրում և նպատակ ունեին բարելավելու հարաբերությունները Ամերիկայի և ԽՍՀՄ-ի միջև: Ներկայիս խաղերը այլ ոճով են սկսվել և զուտ մարզական նշանակություն ունեն: Այդ մրցումները անցկացվում են միշտ երկու օլիմպիադաների միջնամասում, իսկ չեմպիոնների և ռեկորդների քանակներով նույնիսկ չեն զիջում նրանց: Այսպես, արդեն Սանկտ Պետերբուրգի մեկնարկներում գրանցվել են Աշխարհի և Եվրոպայի վեցական ռեկորդներ: 21 անգամ բարելավվել են նաև «Բարի կամքի» խաղերի բարձրագույն ցուցանիշները, իսկ 17 անգամ՝ ազգային ռեկորդները:

Բասկետբոլի մրցաշարում անսպասելիորեն հաղթեց Պուերտո Ռիկոյի հավաքականը, որը եզրափակչում առավելության հասավ Իտալիայի հավաքականի նկատմամբ: 3-րդ տեղի համար մրցավեճում Ռուսաստանի հավաքականը զիջեց ԱՄՆ ուսանողական հավաքականին:

Ձեռնագնդորդների մրցաշարում հաջողությունն ուղեկցեց Ֆրանսիայի հավաքականին, որը եզրափակչում 22-20 հաշվով հաղթեց Ռուսաստանի թիմին: Հետաքրքիր միջադեպ տեղի ունեցավ 10 կմ մրցավազքից հետո, որտեղ հաղթող ճանաչվեց Մարոկկոյի ներկայացուցիչ Հեմմու Բուտայիբը: Պարզվեց, որ երաժիշտները չգիտեին Մարոկկոյի պետական հիմնը: Կոնֆլիկտային իրավիճակը փրկեց ինքը՝ չեմպիոնը, որը ստիպված երգեց հիմնի մեղեդին, որից հետո մարզադաշտում հնչեց Մարոկկոյի հիմնը:

Պաշտոնական տվյալների համաձայն, շուրջ 25 մլրդ. ռուբլի է ծախսվել նախապատրաստվելու «Բարի կամքի» խաղերին և բարեկարգելու Սանկտ Պետերբուրգի ճանապարհային տնտեսությունը:

Այլ տիպի ռեկորդներ էլ են գրանցվել մարզական այդ խոշոր փառատոնում: Սանկտ Պետերբուրգ են ժամանել 460-ից ավելի լրագրողներ, որոնցից 310-ը Ռուսաստանից են, 147-ը հեռավոր արտասահմանից, միայն 6-ը մերձավոր արտասահմանից՝ նախկին ԽՍՀՄ հանրապետություններից: «Բարի կամքի» խաղերում հավատարմագրվել են 71 ֆոտոթղթակիցներ, որոնցից 48-ը ռուսաստանցիներ են, 23-ը՝ արտասահմանցիներ: Էլեկտրոնային մամուլը ներկայացնում են 794 հոգի: Ուշագրավ է, որ նախկին ԽՍՀՄ-ից 40 հայտ է եղել, բայց Սանկտ Պետերբուրգ են ժամանել ընդամենը 7 լրագրողներ: Ինչ խոսք, այս ամենը կապված է այդ երկրների սոցիալ-տնտեսական վիճակի հետ:

«Բարի կամքի» խաղերի մամուլի կենտրոնի պատասխանատուն է Սանկտ Պետերբուրգի հեռուստատեսության մարզական հաղորդումների խմբագրության գլխավոր խմբագիր, մարզական մեկնաբան Գենադի Օռլովը, որը դեռ Լոս Անջելեսում գտնվելու ժամանակ պատրաստակամություն հայտնեց մասնավոր հրավեր ուղարկել Հայաստանի մարզական լրագրողների համար:

ԱՍՏՂԵՐԻ ՃԱԿԱՏԱԳԻՐԸ

Ալեն Պրոստի վերջին հարգանքը Սեննային

ԳՐԻԳՈՐ ԱՍԼԱՆՅԱՆ,
Վալանս, Ֆրանսիա

Ի հարգանք իր ընկեր Սեննայի հիշատակին, «Ֆորմուլա-1-ի» աշխարհի քառակի չեմպիոն Ալեն Պրոստն այցելեց Այրտոն Սեննայի ծնողներին: Վերջիններս շատ հուզված Ալեն Պրոստի այս հարգանքից, նրան ասացին. «Պետք է որ Սեննայի գործը շարունակեք, որպեսզի «Ֆորմուլա-1-ը» դառնա վստահելի մի մարզաձև: Միակ անձը դուք եք, որ կարող եք կատարել այդ գործը»: Բրազիլացի լրագրողները խուռներամ նկարահանեցին Ալեն Պրոստին: Անվանի ավտոարշավորդը նրանց հայտարարեց. «Կազմակերպիչները շատ մեծ հանցագործություններ են կատարել: Նրանց համար վարորդների և աշխատողների կյանքը ոչ մի արժեք չունի խոշոր շահերի դիմաց»: Պրոստը հավաստիացրեց, որ շուտով «Ֆորմուլա-1-ը» պետք է կրի նոր հեղաշրջում (օրենքների): Բրազիլացի լրագրողների այն հարցին, արդյոք կվերադառնա՞ մրցապարեզ, Պրոստը պատասխանեց. «Սեննայի հիշատակը հարգելու համար երբեք չպետք է վերադառնամ «Ֆորմուլա-1»»: Պրոստն անդրադարձավ նաև Սեննայի հետ իր բազմաթիվ վեճերին, միաժամանակ նշելով, որ մահից առաջ Ադելաիդայում (Ավստրալիա) Սեննայի ձեռով բարևել էր իրեն, որը վերջակետ էր դրել բազմամյա վեճերին: Սեննան ջենտլմենական նման վարվելակերպը գնահատել էր Պրոստին: «Մի քանի տարիներ իրար լուրջ մրցակիցներ էինք, բազմաթիվ անգամ կռվեցինք, իրար թշնամիներ էինք, բայց նաև հարգում էինք միմյանց: Մարզական տեսակետից Սեննային շատ էի հարգում: Մեկն առանց մյուսի մեր մարզական կյանքն անիմաստ էր»:

Ալեն Պրոստը և Սեննան

Ճապոնական «Հոնդա» ընկերության Տոկիոյի գրասենյակներից մեկի անկյունում տեղավորվել է Այրտոն Սեննայի «Մըք Լարեն Հոնդա» մակնիշի ավտոմեքենան, որով նա մրցումների ժամանակ վթարի ենթարկվեց և ողբերգաբար զոհվեց: Այդ տեղավայրում փակցված տասնյակ նկարներն արտացոլում են Սեննայի կյանքը: «Հոնդայի» այս տեղավայրը Սեննայի արկածային մահից հետո հաճախել են 200 հազար նրա երկրպագուներ, որ եկել էին հարգելու Իմոլայում զոհված չեմպիոնի հիշատակը: Շատերը բերել էին իրենց անձնական նվերները: Ճապոնացիները այդ նվերները փոխանցեցին Սեննայի ընտանիքին (Բրազիլիա): Իսկ Սեննայի հարազատները դրանք տվեցին բարեգործական կազմակերպություններին՝ աղքատներին բաժանելու: Բրազիլիայից հետո Ճապոնիան երկրորդ երկիրն է, ուր Սեննայի համբավը շատ մեծ է:

ՖՈՒՏԲՈԼ

Օլեգ Ռոմանցևը Ռուսաստանի հավաքականի նոր մարզիչ

Դեռևս Լոս Անջելեսում «Ֆրանսիա-98»-ի ընդունելության ժամանակ, երբ զրուցում էինք ՖԻՖԱ-ի առաջին փոխնախագահ և Ռուսաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի նախագահ Վյաչեսլավ Կոլոսկովի հետ, նա տեղեկացրեց, որ Պավել Սադիրինին՝ Ռուսաստանի հավաքականի ավագ մարզչին առաջարկվել է դիմում գրել թիմից հեռանալու համար: Նա միաժամանակ նշեց նոր մարզչի հավանական երեք թեկնածուների անունները: Դրանք էին՝ Ռոմանցևը, Կուչերևսկին և Գազզաևը: Եվ ահա հայտնի դարձավ, որ ընտրությունն ընկել է Մոսկվայի «Սպարտակ» թիմի գլխավոր մարզիչ Օլեգ Ռոմանցևի վրա: Այն ժամանակ էլ Կոլոսկովն ընդգծում էր, որ անձնագլխավոր թեկնածուն Ռոմանցևն է, որի խաղացողներից 9-ը ընդգրկված էին Ռուսաստանի հավաքականում: Սակայն բարդությունն այն էր, որ Ռոմանցևը դժվար թե համաձայներ թողնել «Սպարտակ» ակումբը, իսկ համատեղությամբ աշխատելը, Կոլոսկովի կարծիքով, ճիշտ չէր: Այլ ելք չգտնվեց: Ֆեդերացիան հավաքականի ղեկը հանձնեց Ռոմանցևին և համաձայնվեց, որ նա համատեղի նաև Մոսկվայի «Սպարտակի» գլխավոր մարզչի պարտականությունը: Իր առաջին հայտարարությունում Ռոմանցևն ասաց, որ հավաքականում նախընտրում է աշխատել Ալեքսանդր Թարխանովի հետ: Նրանք վերջերս միասին մարզում էին «Սպարտակը»: Թարխանովը հիմա գլխավորում է բանակի կենտրոնական մարզական ակումբը: Հիշեցնենք, որ Ալեքսանդր Թարխանովը ժամանակին Նազար Պետրոսյանի հետ աշխատեց նաև Աբովյանի «Կոտայքում»: Ռուսաստանի հավաքականի նոր ավագ մարզիչը հայտնեց, որ հավաքականի առաջին ուսումնամարզական հավաքին հրավիրելու է Ռուսաստանի բոլոր ուժեղագույն ֆուտբոլիստներին, նույն թվում նրանց, ովքեր հանդես են գալիս արտասահմանյան թիմերում և նրանց, ովքեր հրաժարվել էին մասնակցել աշխարհի առաջնությանը: Խոսքը վերաբերում է Դոբրովոլսկուն, Կոլիվանովին, Շալիմովին, Կիրյակովին:

Գահընկեց եղած Պավել Սադիրինը

ԲՌՆՑՔԱՄԱՐՏ

Մեկը՝ եզրափակիչում, երեքը՝ 1/2 եզրափակիչում

ԵՐԵՎԱՆ, 29 ՀՈՒԼԻՍ, ՍՆԱՐԿ: Հայաստանի կրտսեր ռինգի վարպետները հաջող են հանդես գալիս Մոգիլևի ռինգում, որտեղ անցկացվում է ԱՊՀ երկրների բռնցքամարտի երիտասարդների անհատական-թիմային առաջնությունը:

«Իր մենամարտերը գերազանց է անցկացնում Եվրոպայի անցյալ տարվա երիտասարդական առաջնության մասնակից, արտաշատցի Բարսեղ Սողոմոնյանը, որը դարձավ եզրափակչի մասնակից: Սնարկի թղթակցի հետ զրույցի ժամանակ ասաց հանրապետական ազգային հավաքականի ավագ մարզիչ Կարլոս Զաներյանը, նաև երեք հայ բռնցքամարտիկներ՝ Կարեն Սարգսյանը (Գյումրի), Վաչե Հարությունյանը (Երևան) և Արման Ավետիսյանը (Էջմիածին), կիսաեզրափակիչի ուղեգիր ձեռք բերեցին: Գյումրեցի Նիկոլայ Մարտիրոսյանը դարձավ բրոնզե մեդալակիր»:

Այսօր կանցկացվեն եզրափակիչ մենամարտերը: Մոգիլյովում անցկացվող երիտասարդական առաջնությունը Հայաստանի բռնցքամարտիկների համար մրցումային նախապատրաստության վերջին փուլն է, սեպտեմբերի 8-18-ը Ստամբուլում կայանալիք աշխարհի երիտասարդական առաջնությունից առաջ:

ԽՃԱՆԿԱՐ

Ռային հրավիրում են Ճապոնիա

Տոկիոյի «Ջեֆ Յունայթիդ» ֆուտբոլային թիմը, որը Ճապոնիայի վերջին առաջնությունում գրավել է չորրորդ տեղը, երազում է 4,5 մլն. դոլլարով գնել Բրազիլիայի հավաքականի ավագ Ռային: Վերոհիշյալ թիմն ուզում է Գերմանիայի հավաքականի նախկին խաղացող Լիտբարսկուն փոխարինել ավելի երիտասարդ և տաղանդավոր մի խաղացողով, ինչպիսին է աշխարհի չեմպիոն Ռայը: Սոկրատեսի եղբորը ձեռք բերելու մտադրություն ունի նաև Տոկիոյի «Ռեդ Դայմընդս» թիմը:

Բեռլուսկոնիի սպառնալիքը

«Միլան» թիմի նախագահ և Իտալիայի վարչապետ Սիլվիո Բեռլուսկոնին դեռ ֆուտբոլի աշխարհի 15-րդ առաջնությունից առաջ դիմելով իր հայրենակից ֆուտբոլիստներին, որոնք պատրաստվում էին մեկնել ԱՄՆ, հայտարարեց. «Պարտվելը կարևոր չէ, բայց եթե աշխարհի գավաթը չնվաճեք, ես կարող եմ ձեր անձնագրերն առգրավել և արգելել ձեզ մուտք գործել Իտալիա»:

Ամենատարեց չեմպիոնը

Աշխարհի ամենատարեց օլիմպիական չեմպիոնը, որը դեռ ապրում է, Լեոն Ստուկելջն է (Սլովենիա), որը մասնակցել է դեռևս 1924 թ. օլիմպիական խաղերին և Փարիզում տեղի ունեցած մարմնամարզության մրցումներում նվաճել է երեք ոսկե մեդալ:

ԽՈՍՈՒՆ ԹՎԵՐ

Ամենաշատը «իտալացիներն» էին

Ֆուտբոլի աշխարհի 15-րդ առաջնությունում ամենաշատ մասնակիցները իտալական թիմերից էին: Ահա մասնակիցների ցանկը՝ ըստ երկրների:

1.	Իտալիա	44 խաղացող
2.	Իսպանիա	42
3.	Անգլիա	39
4.	Գերմանիա	36
5.	Բելգիա	31
6.	Ֆրանսիա	24

Որքան էլ տարօրինակ է, առաջատարների ցուցակում բացակայում են աշխարհի չեմպիոնները՝ բրազիլացիները:

Իսկ մեկ թիմից ամենաշատ մասնակիցները եղել են «Բարսելոնից»: Իսպանական այս հանրահայտ թիմի 12 ֆուտբոլիստներ հանդես են եկել տարբեր երկրների դրոշների տակ:

Ահա աշխարհի առաջնությանն ամենաշատ մասնակիցներ տված ակումբային թիմերի ցանկը.

1.	«Բարսելոն» (Իսպանիա)	12
2.	«Անդերլեխտ» (Բելգիա)	9
3.	«Պարմա» (Իտալիա)	9
4.	«Սպարտակ» (Մոսկվա)	9
5.	«Այաքս» (Հոլանդիա)	8
6.	«Բրյուգե» (Բելգիա)	8
7.	«Բոլիվար» (Բոլիվիա)	8
8.	«Միլան» (Իտալիա)	8
9.	«Գյոթեբորգ» (Շվեդիա)	7
10.	«Լևսկի» (Սոֆիա)	7

[illegible]

digitised by A.R.A.R.@

ԸՐՋԱՆ

Ադրբեջանը պատրաստվում է ընդունել ռուսական ծրագիրը

ԲԱՔՈՒ, 29 ՅՈՒԼԻՍ, ՓԱՍՏ: Զավաստի աղբյուրները Բաքվից տեղեկացնում են, որ Ադրբեջանը պատրաստվում է համաձայնություն տալ ռուսական զորքերը Ղարաբաղ ուղարկելու ծրագրին եւ խաղաղարար գործողություններին Ռուսաստանի ֆինանսավորմանը: Նշվում է սակայն, որ Ադրբեջանը կգնա այդ քայլին միայն հայերի կողմից Շուշին ու Լաչինը առանց նախապայմանների ազատելուց հետո: Այդ մասին, ըստ մեզ հասած տեղեկությունների, Ադրբեջանի ղեկավարությունը տեղեկացրել է Վլադիմիր Կազիմիրովին նրա Բաքու կատարած վերջին այցի ժամանակ: Նրան մասնավորապես ասվել է, որ եթե այդ պայմանն ընդունվի, Ադրբեջանը թույլ կտա Ռուսաստանին հակամարտության գոտում խաղաղարար ուժեր տեղաբաշխել 3-6 հազար զինվորի սահմաններում:

Ադրբեջանական կողմը միաժամանակ հույս է հայտնել, որ տարածաշրջան կգա ԱՊՀ միացյալ զորք ԵԱՀԽ մանդատով: Բաքվի պաշտոնյաները հակված են համաձայնել, որ միջազգային խաղաղարար ուժերի 60-90 տոկոսը կազմեն ԱՊՀ, իմա՝ ռուսական զինվորները, մինչդեռ նախկինում Ադրբեջանը պնդում էր, որ խաղաղարար ուժերում մեկ երկրի ներկայացուցչությունը չպետք է գերազանցի ընդհանուր թվի 30 տոկոսը:

Բաքուն պնդում է նաեւ, որ ԵԱՀԽ-ն իր մանդատը տա վեց ամսով եւ յուրաքանչյուր վեց ամիսը մեկ երկարաձգվի դրա գործունեությունը Ադրբեջանի պահանջով: Միաժամանակ, մինչ զորքերի մուտքը Ադրբեջանը պահանջում է դիտորդներ ուղարկել տարածաշրջան: ԵԱՀԽ-ն իր հերթին պատրաստակամություն է հայտնել համապատասխան համաձայնության առկայության դեպքում 4-6 շաբաթվա ընթացքում 264 դիտորդ ուղարկել հակամարտության գոտի:

Միաժամանակ այսօրվա մամլո ասուլիսում Ադրբեջանի խորհրդարանի խոսնակ Ռասուլ Գուլիեւը Ղարաբաղի շուրջ ԵԱՀԽ ծրագիրն անվանել է վտանգավոր Ադրբեջանի համար: Ըստ նրա, «այդ ծրագիրն ամրագրում է պատերազմի ընթացքում հայերի ձեռք բերած հաջողությունը»: Գուլիեւը հայտնել է, թե ԵԱՀԽ ծրագրում խոսք չկա հայերի գրաված տարածքներից, այդ թվում Շուշիից ու Լաչինից, դուրս գալու մասին: Նա նշել է նաեւ, որ բանակցությունների շարունակման դեպքում ադրբեջանական տարածքները «տարիներով կմնան հայ զավթիչների հսկողության տակ»:

Աբխազիան դադարեցրեց գաղթականների հարցի քննարկումը

ՄՈՍԿՎԱ, 29 ՅՈՒԼԻՍ, ՍՆԱՐՔ: Աբխազական կողմը ընդհատում է գաղթականների վերադարձի հարցի քննարկումը, քանի դեռ վրացական զինված կազմավորումները լրիվ դուրս չեն բերվել Կոդորի կիրճից, երեկ ռուս խորհրդարանականների հետ հանդիպման ժամանակ հայտարարեց Աբխազիայի Գերագույն խորհրդի նախագահ Վլադիսլավ Արձինբան:

Սուխումում ՄԱԿ-ի դիտորդները Ռուսաստանի փոխարտգործնախարար Բորիս Պաստուխովի հետ հանդիպման ժամանակ հավաստել են այն փաստը, որ Կոդորի կիրճում իրադրությունը մնում է լարված, եւ Վրաստանը, Մոսկվայի մայիսի 14-ի համաձայնագրին հակառակ, իր զինված կազմավորումները դուրս չի բերում Կոդորի կիրճից:

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Մինվոդին ահաբեկչության կենտրոն

ՄԻՆՎՈԴԻ, 29 ՀՈՒԼԻՍ, ՓԱՍՏ: Ողբերգական ավարտ ունեցավ Մինվոդիի օդակայանում երեկ ծավալված ահաբեկչական գործողությունը: Ամեն ինչ սկսվեց նրանից, որ ահաբեկիչները գրավեցին Պյատիգորսկ-Ստավրոպոլ-Կրասնոգվարդեյսկ ուղեւորատար ավտոբուսը: Այնուհետեւ նրանք մտնելով տարան Մինվոդիի օդակայան եւ պահանջեցին ուղղաթիռ ու 15 մլն ամերիկյան դոլար: Հուլիսի 29-ի ժամը երեքի սկսյալներով, ահաբեկիչների մոտ էին մնում չորս պատանդներ, որոնց հետ էլ նրանք բարձրացան ուղղաթիռ: Ժամը 3-ն անց 6 րոպե, երբ ուղղաթիռն արդեն պատրաստ էր թռիչքի, հատուկ նշանակության ջոկատը փորձեց գրավել այն հանկարծահաս հարձակմամբ: Սակայն այդ պահին չորս ահաբեկիչներից մեկը ուղղաթիռի սրահում նռնակ պայթեցրեց: Պայթյունի արդյունքում չորս կին պատանդ տեղում զոհվել են: 19 հոգի, այդ թվում հատուկ ջոկատի 5 մարտիկ ու բոլոր ահաբեկիչները, վիրավորվել են: Ահաբեկիչներից մեկը այնուհետեւ մահացել է: Ազգությամբ չեչեն մյուս ահաբեկիչները ձերբակալված են, նրանցից մեկը առգրավվել է 4 ատրճանակ եւ մեկ նռնակ:

ARMENTRUST

ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ
ԵՐԵՎԱՆ
ՍԱՅԱԹ-ՆՈՎԱ 27
ՀԵՌ. 58 67 18, 58 67 19
ՖԱՔՍ. (007 8852) 56 11 84

ՓՆՏՐՈՒՄ ԵՄ

3 սենյականոց բնակարան Արաբկիրի շրջանում, «Պարենավորություն» մետրոյի մերձակայքում կամ Բաղրամյան պող.: Զանգահարել 529221, 251168

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

մաշինի գներով 3մx1.5մ չափսի չճառագող բոլյա գորգ եւ կողմնակալ: Հեռ. 39-55-07, 52-88-16

NORINVEST-ը

առաջարկում է մասնակցել իր նոր

ԲԻԶՆԵՍ-ՆԱԽԱԳԾԻՆ

Ձեռք բերելով մեր նմուշակային պարտատոմսը՝ Դուք բաժանորդագրվում եք Philip Morris (ԱՄՆ) ֆիրմայի արտադրության սիգարետներ

Marlboro, Marlboro Lights, L&M

Բաժանորդագրման գինը = արտադրողի գին + մաքսավճարներ + տարանցմ մինչեւ

NORINVEST հասցնելու տրանսպորտային ծախսեր

Այսօր սա ֆիրմային սիգարետների նվազագույն գինն է, մեծածախ գների նվազագույնից ցածր, վաղը՝ Ձեր կապիտալի լավագույն օգտագործման՝ հաստատումը:

Համագործակցելով մեզ հետ՝ Դուք կդառնաք հետ իրացվող ապրանքի սեփականատեր, կազատվեք այն ձեռք բերելու հոգսերից եւ պաշտպանված կլինեք շուկայի լճնկայունությունից

Ինչպես միշտ նախագծի մանրամասնություններին կարող եք ծանոթանալ հետեւյալ հասցեով. Արովյան 14, 100 սենյակ: Հեռախոս՝ 56 19 31:

NORINVEST/NORINVEST

ԱՇԽԱՐՀ

Ռուսաստանն ԱՄՆ-ին խոստացավ Կովկասում չուժեղացնել իր բանակը

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 29 ՀՈՒԼԻՍ, ՍՆԱՐՔ: Վաշինգտոնի փաստակարգի աղբյուրներից ստացված տեղեկությունների համաձայն, Մոսկվան այլեւս չի ձգտի վերանայել Եվրոպայում զինված ուժերի սահմանափակումներին վերաբերող 1990 թ. պայմանագիրը՝ իր բանակի մեծացման նպատակով, հուլիսի 27-ին հաղորդեց «Վաշինգտոն փոստ» թերթը: Ռուսաստանը կոգեւոր ուժեղացնել իր դիրքերը հարավային թեւի այնպիսի երկրներում, ինչպիսիք են Վրաստանը եւ Լեռնային Ղարաբաղը, գտնում է թերթը:

Սակայն, դիտորդների կարծիքով, պայմանագրի վերանայումից հրապարակային հրաժարումը չի նշանակում, թե Մոսկվան հրաժարվել է իր նպատակներից: Նախ, սահմանափակիչ համաձայնագիրն ուժի մեջ կմտնի միայն 1995 թ. նոյեմբերից, եւ երկրորդ, պայմանագիրը թույլատրում է լրացուցիչ 600 միավոր զրահատեխնիկա տեղաբաշխել այդ շրջանում Ռուսաստանի շահերի վտանգման դեպքում:

Միաժամանակ, ԱՊՀ-ի՝ անդամ պետությունների արտաքին սահմանների պաշտպանության համագործակցության պետությունների արտաքին սահմանները պաշտպանելու խնդրում ԱՊՀ-ի սահմանապահ զորքերի միասնացման հիմնական ուղղությունների մասին համաձայնագրի ստորագրմամբ, ինչպես նաեւ թմրամիջոցների անօրինական շրջանառության դեմ պայքարելու առումով ուժերը փոխկապակցելու շուրջ համաձայնություն կայացնելով Պետերբուրգում ավարտվեց ԱՊՀ-ի անդամ պետությունների սահմանապահ զորքերի հրամանատարների թվով 11-րդ հանդիպումը: Հանդիպման մասնակիցները նշեցին, որ ԱՊՀ-ի արտաքին սահմաններում ռուսաստանցի սահմանապահներին 5-6 տարի անց փոխարինելու են ազգային կադրեր, իսկ Հայաստանի, Տաջիկստանի եւ Ուզբեկստանի սահմաններում՝ 10-13 տարի անց:

Ողբերգություն MMM-ի անվճար նավարկության պահին

ՊՍԿՈՎ, 29 ՀՈՒԼԻՍ, ՍՆԱՐՔ-ԻՍԼ-ՊՐԵՍ: Գերմանիա-ֆաշիստական զավթիչներից քաղաքի ազատագրման 50-ամյակին նվիրված տոնի օրը տեղի ունեցավ ողբերգություն: Շաբաթ օրը MMM բաժնետիրական ընկերությունը Վելիկայա գետի վրա կազմակերպեց անվճար նավարկություն: Զբոսանավերից մեկը, որտեղ 6-ի փոխարեն կար 24 մարդ, գետի կենտրոնում թեքվեց եւ սկսեց սուզվել: Քանի որ միջոցառման կազմակերպիչները որեւէ փրկարարներ չէին բերել, ոգեւորված մարդիկ փորձեցին փրկել մոտակայքում գտնվողները: Ընդհատ մինչեւ հուլիսի 26-ը միլիցիայի ամփոփագրերում հաղորդվում էր, թե զոհեր չկան: Սակայն անհետ կորել են մի տղամարդ եւ նրա 3-ամյա որդին: Իրավապահ մարմիններում ազգականներին հայտարարեցին, թե նրանց հասցեն չեն փնտրի, այսինքն, սպասեք մինչեւ դուրս լողան: Նույն օրը զբոսանավը հանեցին գետի հատակից, որտեղ հայտնաբերվեց տղայի դիակը:

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան, Երևան-23 Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Պատվեր 69149. Պատվեր 1811. Տպաքանակը՝ 5000. Ստորագրված է տպագրության՝ 29. 07. 1994. Գինը՝ 10 դրամ

digitised by A.R.A.R.@